Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Stev. 204. V Ljubljani, sobota 10. septembra 1938. Leto III.

Četrti načrt praške vlade objavljen:

Narodne manjšine dobe popolno enakopravnost

V Angliji pravijo, da je praška vlada pokazala maksimum dobre volje

Praga, 10. sept. AA. (Havas.) Uradno vladno poročilo, ki je bilo snoči objavljeno, razčlenjuje predloge, ki so bili izročeni zastopnikom sudetske nemške stranke. Uradno poročilo pravi, da je zavzela vlada isto stališče, da se morajo takoj začeti urejevati glavna vprašanja, o katerih se razpravlja, in sicer na konkreten in praktičen način z namenom, da se ustvari trajen in koristen sporazum v vprašanju narodnosti. Ostala vprašanja se bodo posamič posebej obravnavala.

Ko se bodo reševala omenjena vprašanja, bo poskrbljeno za ohranitev nedotakljive suverenosti in edinosti države.

V uradniškem vprašanju se bo izvajalo načelo, ki pravi, da imajo vse narodnosti pravico biti zastopane v uradniškem stanu, in sicer sorazmerno po številu in ozemlju posamezne narodnosti. Da bi se to vprašanje lahko čimprej uredilo, bodo v prihodnjih desetih letih sprejeli v državno službo tako število nemških uradnikov, ki so v sorazmerju s številom pripadnikov nemške narodnosti, vendar pa s to omejitvijo, da bodo sprejemali v državno službo samo tiste Nemce, ki imajo potrebno kvalifikacijo. V državno službo bodo zopet sprejeti tisti uradniki, ki so bili odpuščeni ali upokojeni, ne da bi odslužili potrebno število let. Državne koristi zahtevajo, da se naj na ozemlju republike državni uradniki druge narodnosti, kot pa je ona, ki živi na tem ozemlju, prestavijo na svoja prava mesta. Načelo o stalnosti sodnikov bo ostalo še vnaprej v veljavi.

V osrednje upravne ustanove in po višjih sodiščih bo uradniški zbor sestavljen po proporcu posameznih narodnosti, in sicer na vsem ozemlju republike. Posebna komisija bo preiskovala vse nove primere in bo predlagala nastavitve, upoštevajoč želje in prošnje kandidatov.

Načelo proporca se bo izvajalo tudi na polju narodnega gospodarstva. Proračunski krediti za prosveto, narodno zdravje in javna dela se bodo delili po razmerju posameznih narodnosti. Isto načelo bo veljalo za državne nabavke. Paritetna komisija vsake narodnosti bo nadzirala izvajanje teh načel. Vlada bo prav tako z najnujnejšimi podporami skušala priskočiti na pomoč pokrajinam, ki so ob krizi najbolj trpele. To podporo bodo dajali iz posojila, ki bo znašalo milijardo kron. Od te vsote je 700 milijonov kron določenih za pokrajine, kjer žive sudetski Nemci. Za mir in red ter javno varnost bodo skrbeli državni varnostni organi na eni strani in pa pristojne krajevne oblasti na drugi strani na ta način, da se jim bodo priključile vse dosedaj obstoječe podobne organizacije.

Vladni predlog ureja jezikovno vprašanje tako, da se bodo jezikovne pravice Nemcev, Rusov, Madžarov in Poljakov izenačile s pravicami Čehoslovakov.

Zastopnike za samoupravna telesa bodo volili v tajnem glasovanju na temelju proporca. Vsa vprašanja, ki se tičejo varnosti in edinosti države, bodo predložili tudi samoupravnim oblastem. Delokrog oblastnih samouprav bodo določili za vsako narodnost, in to tako, da bodo upoštevali zemljepisne, gospodarske in prometne razmere. Manjšine v posameznih samoupravnih oblastvih bodo zaščitili s posebnimi določbami.

Vse predloge, ki jih je treba uveljaviti s posebnim zakonodajnim postopkom, bodo urejevali pospešeno in z nujnim postopkom. Nove zakonske načrte bo vlada izdelala s sodelovanjem zastopnikov narodnostnih manjšin, in ko bodo zakonski predlogi na ta način skupno izdelani, jih bodo šele predložili v parlamentu na glasovanje.

V Londonu so si na jasnem, kdo kali vodo

London, 10. septembra. AA. (Havas) Včerajšnja posvetovanja angleških ministrov in njihovih sodelavcev so trajala nad pet ur. Dejstvo, da je bivši zunanji minister Eden obiskal Halifaxa in da je Chamberlain povabil k sebi voditelja opozicije Attleeja, dokazuje, da žele člani vlade, da bi vse politične skupine podprle vlado in njeno politiko. Chamberlain bo sprejel tudi sira Archibalda Sinclaira in Winstona Churchilla.

Posvetovanja članov vlade so v zvezi z resnostjo položaja. Neprestano prihajajo namreč vesti iz Berlina in Prage. Na splošno menijo, da je stališče sudetskih Nemcev obenem tudi barometer za razvoj položaja v Berlinu. Zato v Londonu ne prepisujejo več tako velikega pomena stališču sudetskih Nemcev.

Zato se v Londonu v teh okoliščinah vprašujejo ali Nemčija sploh želi olajšati rešitev tega vprašanja »v okviru češkoslovaških meja«.

Zunanje ministrstvo misli, da je praška vlada šla do skrajne meje, vendar pa se postavlja vprašanje, ali bo Berlin sprejel te predloge, in ali se bodo sudetski Nemci odločili za iskrena pogajanja, ne pa da samo skušajo pridobivati na času, kar zopet naj omogoči zunanjim činiteljem sklepe, ki bi bili še resnejši. V tako nejasnem položaju zborujejo angleški ministri.

Spet nov spopad

Praga, 10. sept. o. Sinoči je prišlo ponovno do večjega incidenta v sudetskem okraju v mestu Bodenbach. Poročila nemškega poročevalca pravijo, da so bili sudetski Nemci napadeni od čeških komunistov. Ko je ljudstvo izvedelo za ta napad, so se vsi dvignili in odšli pred krajevno vodstvo komunistične stranke ter zahtevali izročitev napadalcev. Komunisti so takoj obvestili policijo in orožništvo, ki je prišlo na mesto ter pričelo razganjati demonstrante. Pri razganjanjih je policija uporabljala gumijevke, sablje in bajonete, kar je povzročilo še večje ogorčenje med prebivalstvom. Osem sudetskih Nemcev je bilo lažje ranjenih, eden pa težje ranjen tako, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Ko je policija sprevidela, da ne more sama narediti reda in miru, se je obrnila na mestnega župana Kreissela, ki velja za ugledno osebnost sudetske stranke ter ga je naprosila, naj vpliva na ljudstvo. Njprej je protestiral proti postopanju policije in trdil, da si pridržuje pravico nadaljnjih korakov zaradi teh dogodkov. Potem pa je pozval ljudstvo, naj se razide. Ljudstvo ga je ubogalo in zavladal je zopet mir.

Tudi ta spopad zna vplivati na nadaljna pogajanja, kakor je vplival incident v Moravski Ostravi. Po poročilih iz sudetsko nemškega glavnega vodstva se je izvedelo včeraj zvečer, da bo danes ob 11.15 uri predsednik Hodža predložil sudetsko nemški stranki obrazložitev zadnjih vladnih predlogov, katere so zahtevali sudetski voditelji. Ta obrazložitev čeških predlogov ni mogla biti izvršena preje, ker so se pogajanja med obema strankama prekinila zaradi moravsko-ostravskega incidenta. Verjetno pa je, da bo tudi ta novi spopad močno vplival na nadaljna pogajanja. Nadalje javljajo, da se bodo pričela pogajanja med obema strankama v torek.

Verjetno je, da se bodo spopadi še ponavljali. Vsa svetovna javnost ve, kdo ima interes na pogostih nemirih in komu služijo za orožje proti ČSR.

Nemško časopisje razpihuje žerjavico

Berlin, 10. septembra. Dopisniki berlinskih časopisov v Nürnbergu ugotavljajo, da se v nobenem primeru ne more smatrati, da je napetost položaja popustila. Glavni urednik časopisa »Deutsche Allgemeine Zeitung« pripominja, da je dejstvo, da ni prišlo do spontanega zadoščenja s strani praške vlade po incidentu v Moravski Ostravi, v Nürnbergu skoraj močneje delovalo, kakor pa incident sam. Praga je opustila ugodno priliko. Vse bolj se utrjuje misel, da poslanstvo lorda Runcimana v Pragi ne bo imela uspeha, če ne pridejo resni nasveti iz Londona. Zaradi tega je tudi članek »Timesa« izzval veliko senzacijo, ker se je bavil že s položajem v drugem stadiu, z vprašanjem, kaj bo po neuspehu. Dopisnik časopisa »Nachtausgabe« poroča iz Nürnberga, da tam prevladuje prepričanje, da pogajanja med Češkoslovaško in sudetskimi Nemci brez gotovih jamstev s češke strani sploh nimajo nobenega smisla, ker incident v Moravski Ostravi ni samo incident, pač pa nekak simptom. Tu naglašajo, da so predvsem potrebna jamstva za prebivalstvo sudetsko-nemške pokrajine. Dopisnik »Hamburger Fremdeblatta« piše: Medtem ko v tujem časopisju krožijo najrazličnejša poročila, ki imajo namen onemogočiti mirno presojanje, v Nürnbergu presojajo položaj po tujih dejstvih. Tudi ta dopisnik poudarja, da se sudetski Nemci ne morejo zadovoljiti s splošnimi predlogi, pač pa morajo dobiti jamstva za pogajanja v takšnem ozračju, v katerem bo mogoče priti do uspeha ter bo zajamčena praktična rešitev. Glavni urednik lista »Berliner Tageblatta« pod naslovom »Nemško stališče« piše: Dosedanji postopek pri reševanju češkoslovaškega vprašanja se je izkazal za popolnoma brezuspešen. Kdorkoli proglaša pravico samoopredelitve kot svoj politični ideal, ne more preprečiti uporabljenega načela v državnopravnem postopku. Evropi je treba končno dati miru.

V Parizu so pripravljeni na vse

Rusija se pogaja z Romunijo za prehod svojih čet

Pariz, 10. sept. o. Francoska vojska stoji sedaj v popolni pripravljenosti za primer vpada od katerekoli strani. Francija pa ni pripravila samo obrambe za svojo mejo, temveč se resno pripravlja tudi za obrambo trpelo civilno prebivalstvo. Pričakujejo samo še bo trpilo civilno prebivalstvo. Pričakujejo samo še Hitlerjevo besedo z nürnberškega kongresa, kjer se bo Hitler izrazil za vojno ali mir s češkoslovaško republiko. Francija je že podvzela prve korake za obrambo Pariza, katerega hoče braniti za primer vojne pred zračnimi napadi. Notranji minister ima že izdelan načrt, da se razdele plinske maske med civilno prebivalstvo, istočasno pa se več tisoč ton peska pripelje v mesto. S peskom nameravajo obraniti zgradbe pred prevelikim učinkom bombnih eksplozij.

Ženeva, 10. sept. o. Kriza, ki je nastala zaradi češkoslovaško-sudetskega spora, je povzročila največje zanimanje vseh diplomatov v Zvezi narodov. Včeraj je bil neuradni sestanek Sveta Zveze narodov ob 17. Ruski zunanji minister Litvinom se je včeraj dalj časa razgovarjal z romunskim zunanjim ministrom Petrescu Comnenom. Sovjetski kakor romunski politiki tolmačijo ta sestanek tako, da sta se razgovarjala o morebitnem prehodu ruskih čet za primer, da ima Nemčija namen napasti češkoslovaško republiko. Poročila pravijo, da se bodo razgovori še nadaljevali in da bo prišlo končno do sporazuma med Romunijo in Sovjetsko Rusijo, v katerem bi Romunija dovolila prehod sovjetskih čet do češkoslovaške meje.

Nemci pravijo, da imajo dovolj hrane

Minister Darre navaja številke o proizvodnji živilskih potrebščin

Nürnberg, 10. septembra. o. V svojem govoru, ki ga je imel na današnji seji kongresa minister za narodno prehrano Darre, je ugotovil, da so zaloge življenjskih potrebščin v nemškem rajhu danes obilnejše kakor pa so bile kdajkoli prej. Napori zadnjega leta so dali sijajne rezultate. Povečala se je proizvodnja v vseh kmetijskih panogah. Tako se je pridelek žita v primeri s pridelkom leta 1932. povečal za 3.5 milijona ton. Pridelek sadkorne pese se je letos povečal za 11.2 milijona ton. Kljub zmanjšanem uvozu živinske krme se je proizvodnja mesa povečala na 2 milijona 236.000 ton od 2,023.000 ton, kolikor znaša lansko leto. Proizvodnja govejega mesa se je od lanskih 855.000 ton dvignila na 931.000 ton. Proizvodnja mleka je lani znašala 22 milijard litrov, letos pa se je dvignila na 26.2 milijardi. Žita za kruh imamo toliko, je dejal Darre, da z njim lahko zadovoljimo potrebe nemškega naroda za dve polni leti. V primeri s stanjem v mesecu juliju 1936 so se zaloge zmrznjenega in konzerviranega mesa povečale od 5000 na 6250 ton. Tudi zaloge masti so se v tej dobi podvojile. Prav tako je z zalogami živinske krme in s krompirjem.

Na koncu svojega govora je nemški minister za prehrano ugotovil, da je nemški rajh glede prehrane popolnoma preskrbljen tudi za primer, če bi bila letina še tako slaba.

Dr. Stojadinović obiskal Sarajevo

Prebivalstvo ga je povsod navdušeno pozdravl alo

Sarajevo, 10. septembra. AA. V četrtek se je s posebnim vlakom odpeljal iz Belgrada v Sarajevo predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič. V njegovem spremstvu so bili ministri dr. Mehmed Spaho, Kujundjič, Magaraševič ter dr. Krek. Na vožnji po drinski banovini so dr. Stojadinoviču in njegovemu spremstvu povsod priredili prisrčen in spontan sprejem.

Takoj po prihodu vlaka je prvi izstopil dr. Stojadinović, navdušeno pozdravljen. Takoj po izstopu iz vlaka se je predsednik vlade pozdravil z ministrom n. r. dr. Kaludjerčičem in dr. Behmenom in z armadnim poveljnikom generalom Ilićem, nato je pa k njemu pristopil sarajevski župan Bičakičič in z izbranimi besedami želel dr. Stojadinoviču dobrodošlico. Na županov nagovor je dr. Stojadinović odgovoril z nekaj besedami in dejal med drugim:

»Zahvaljujem se Vam v imenu svojih tovarišev v vladi, ki so danes tu, in v svojem osebnem imenu za lepi prijateljski sprejem. V vaših besedah in v tem sprejemu vidim najboljši dokaz, da Sarajevčani čutijo, kako zelo uživa Sarajevo in z njim vsa naša Bosna simpatije kraljevske vlade. Vidim, da so te simpatije vzajemne. Od vsega srca želim srečo in napredek Sarajevu in Sarajevčanom.«

Po krajšem odmoru v hotelu Bosna je ministrski predsednik dr. Stojadinović nekoliko po četrti uri popoldne odšel na igrišče SK Slavija. Športni klub Slavija proslavlja danes 30 letnico svojega obstoja. Na to proslavo je uprava kluba povabila ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča ter ga prosila, naj sprejme pokroviteljstvo. Dr. Stojadinović se je rade volje odzval temu povabilu. V spremstvu nekaj ministrov in drugih uglednih osebnotsi je prišel na igrišče, na katerem se je zbralo okoli 15.000 ljudi iz Sarajeva in okolice, ki so ga navdušeno pozdravljali.

Ob hudih žrtvah prodirajo Japonci

Šanghaj, 10. sept. o. Japonske čete prihajaja z vsakim dnem bliže kitajski začasni prestolnici Hankevu in ne bo dolgo, ko bodo japonske granate padale na mesto samo Zaradi tega je kitajsko vrhovno poveljstvo izdalo nalog, da mora 20.000 žensk zapustiti mesto, da bi tako mogli dokončati zadnje priprave za obrambo mesta. Kitajskim ženam je bilo zapovedano, da odpotujejo v Čungking v pokrajini Sečuan, ki je 800 km oddaljen od Hankova. V tem mestu se nahajajo že vsi civilni uradi, ki so bili svoječasno v Hankevu. Prav tako so tudi tuja poslanstva že nastanjena v Čungkingu.

Snoči in danes so trajali najbolj krvavi boji ob Rumeni reki. Japonske čete so imele namen pretrgati zvezo med Hankevom in med 20 kitajskimi divizijami, ki se nahajajo vzdolž reke. Japonska letala so neprestano bombardirala kitajske postojanke. Končno se je le posrečilo japonskim četam s pomočjo topništva, tankov in letalstva pretrgati zvezo med 20 kitajskimi divizijami in obrambo mesta Hankova. Poročevalci poročajo, da se bodo v najkrajšem času pričeli na vseh bojiščih odločilni napadi. Japonsko letalstvo je bombardiralo železniško progo Lunghaj in Hankov ter jo pretrgala na več krajih.

Notranji minister dr. Korošec na velesejmu

Ljubljana, 10. septembra.

Danes dopoldne ob pol desetih je prišel na ljubljanski velesejem notranji minister g. dr. Anton Korošec. Gospod minister je prišel popolnoma sam, da bi si lahko v miru ogledal razstavljene predmete.

Vesti 10. septembra

Evropski odbor mednarodne lahkoatletske zveze je predlagal Poljsko kot državo, v kateri bi bila tekmovanja za lahkoatletsko evropsko prvenstvo leta 1942. Poljaki so predlog z veseljem sprejeli.

Arabski teroristi so v velikem številu blizu Jeruzalema priredili svojo parado. Ko je prišlo angleško vojaštvo z namenom, da jih razžene, je prišlo do spopada. Število žrtev je verjetno zelo veliko, le da točno število še ni znano.

Danes dopoldne je predsednik Chamberlain sprejel voditelja angleške opozicije Atleeja in se z njim pogovoril o mednarodnem položaju. Takoj nato se je predsednik vlade razgovarjal z drugimi ministri.

Nemška narodna banka objavlja, da so domače terjatve v primeri s prejšnjim izkazom padle za 274 milijonov mark. Obtok bankovcev se je skrčil za 191 milijonov mark.

Amsterdamsko vseučilišče je izvolilo kraljico Viljemino za častnega doktorja gospodarskih ved. Slovesne promocije se je udeležila vsa vlada, zastopniki oblasti ter zastopniki znanosti in umetnosti.

V sovjetsko zastopstvo pri zasedanju Sveta ZN, ki ga vodi Litvinov, je prideljen tudi sovjetski poslanik v Londonu, Majski.

Angleški minister za dominione lord Stanley, ki se je že nekaj tednov mudil v Kanadi, je nenadno zbolel, vendar pa še ne vedo za kakšno boleznijo.

Uradni list angleških mandatnih oblasti objavlja zakon, ki dovoljuje angleškemu komisarju in njegovim pooblaščencem, da lahko zaplenijo zasebno imetje ter odrede porušitev objektov.

Dan romunske mornarice so proslavili v Constanzi. Prisostvoval je svečanostim tudi kralj, prestolonaslednik, vlada ter vojaški poveljniki. Nato so krstili novo ladjo »Transilvanijo«.

67 novih primerov otroške paralize so ugotovili v Belgiji. Vsega skupaj je zbolelo na tej bolezni nad 400 otrok. Generalni ravnatelj zdravstvene službe je odstopil.

Ob Ebru še zmeraj traja huda bitka. Nacionalistom se je sicer posrečilo zavzeti nekaj važnejših krajev, vendar pa odločilnega prodora niso mogli izpeljati.

Mednarodni odvetniški kongres se je včeraj začel v Budimpešti. Na kongresu so zastopane skoraj vse države v Evropi, poleg njih pa je tudi več zastopnikov iz Amerike. Kongres bo trajal tri dni.

Posebno odposlanstvo staršev nemških otrok, ki obiskujejo nemško šolo v Hulčinu na Češkem, se je oglasilo pri predsedniku republike Benešu in mu izročilo pritožbo zaradi neznosnih šolskih razmer.

V Stresi je začela delovati mednarodna konferenca, ki bo uredila vsa vprašanja, ki so še ostala nerešena po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Gre za ureditev prometa po Donavi, oziroma po Jadranskem in Severnem morju. Konference se udeležujejo zastopniki državnih železnic iz Nemčije, Madžarske, ČSR, Jugoslavije in Italije.

Nenavadno korajžni so postali sudetski Nemci na Češkem. Včeraj se jih je okrog 30.000 zbralo na praškem trgu Privadlov in peli nemško narodno himno in hitlerjevsko himno. Policija je sicer vzdrževala red, ni se ji pa posrečilo preprečiti spopadov.

Javni nemški manevri se bodo v kratkem pričeli. Med drugimi gosti bo tudi grški načelnik generalnega štaba, general Patagos.

Bolgarska kraljevska dvojica, ki se je nekaj dni mudila v Londonu, je včeraj odpotovala v poletno prestolnico angleškega kralja v Belmoral. Kralj Boris in kraljica Joana bosta ostala tamkaj do torka.

Uradne uniforme je češkoslovaški pravosodni minister predpisal za vse češkoslovaške sodnike. Berlinski listi pa že pišejo, da ta ukrep ni všeč sudetskim Nemcem ter ga bodo zaradi tega zavrgli.

Teniške tekme za ameriško prvenstvo so se že začele v Forest Hillu. Že prvi dan je Jugoslovan Kukuljevič premagal Amerikanca Prohasko s 7:5, 6:1, 6:0. Francoz Destremeau pa je bil premagan od Amerikanca Mac Neya z rezultatom 2:6, 6:4, 1:6 in 3:6.

Pojutrišnjem bo izredno važna seja angleške vlade. Angleški časopisi že ugibajo o sklepih te vladne seje in pravijo, da bo Chamberlain poslal v Berlin novo opozorilo, s katerim bo opozoril Nemčijo na vse posledice morebitnega nemškega nasilnega postopanja proti Češkoslovaški.

Praga, 10. sept. AA. (Havas) Predsednik vlade dr. Milan Hodža je včeraj popoldne sprejel francoskega poslanika de Lacroixa, nato pa Ashtona Gvatkina.

Lisieux, 10. sept. AA. (Havas) De Valera je včeraj incognito obiskal znano romarsko svetišče v Lisieuxu. Popoldne ob 16 je odpotoval v Pariz.

Rim, 10. sept. AA. (Havas) Vlada je sklenila na državne stroške odpreti posebne osnovne šole za židovske otroke. Kakor je znano, je vlada nedavno prepovedala židovskim otrokom obiskovati redne italijanske državne šole.

Pariz, 10. sept. AA. (Havas) Izjavo, ki jo je objavila »Informazione Diplomatica«, o stališču Italije v češkoslovaškem vprašanju, je bila v Parizu v glavnem ugodno sprejeta. Posebno se poudarja, da osem točk karlovarske izjave poudarja potrebo edinstva češkoslovaške države.

Nič več ne prosimo, temveč zahtevamo!

O neznosnih razmerah v ljubljanski državni bolnišnici se je že toliko pisalo, da bi vsi članki in slike, ki so izšle samo po dnevnem časopisju, napolnile precej debelo knjigo. Vendar se zdi, da je bilo vse to pisanje popolnoma brez haska, kajti zadeva z ljubljansko bolnišnico se od tedaj ni niti za las premaknila na boljši tir. Za vsako drugo stvar, ki smo jo prosili od Belgrada, so se po večletnem moledovanju končno le našla kakšna sredstva, za ljubljansko bolnišnico pa ni mogoče dobiti, kot se zdi, prav nobenega kredita, da bi se dosedanje obupno stanje vsaj izboljšalo, če že ne popolnoma predrugačilo. Te naše borbe so že tako tragične, da bi morali skoraj obupati nad vsem in če bi živeli v srednjem veku, misliti, da smo zakleti, kar se tega tiče. Že ponovno se je namreč poudarilo, da je ljubljanska bolnišnica kulturna sramota za našo državo. To dejstvo danes na ves glas ponovno poudarjamo in pribijamo.

Ne vemo sicer, kdo je predvsem kriv, da se zadeva ljubljanske bolnišnice na noben način ne more ugodno rešiti, prav gotovo pa mora biti nekje nekdo, ki stvar zavira, drugače si tega ne moremo razlagati. Iz Belgrada so prišle že ponovno razne komisije, da se na lastne oči prepričajo o razmerah, ki vladajo v njej. Vendar, kaj so te komisije pomagale? Nekdo se je baje izrazil, da je zdravstvo v naši bolnišnici na višku in prav zato da ljudje tako silijo vanjo. Dejal je tudi, da so po nekaterih krajih naše države bolnišnice, ki se jih ljudje narvnost izogibajo, tako da niso v njih prazne samo postelje, temveč celo sobe. Pa menda vendar ne marajo tisti, ki so poklicani, da odločajo o teh zadevah, doseči podobnega stanja tudi v ljubljanski bolnišnici?

Res je čudno, da od nikoder ni mogoče dobiti vsaj tistega poldrugega milijona dinarjev, ki so potrebni za opremo novega kirurgičnega paviljona, ki sedaj stoji za prenatrpanim kirurgičnim oddelkom kot v posmeh in norčevanje in počasi razpada. Kdor ne verjame, naj se kar potrudi do bolnišnice in si sam ogleda vso stvar.

Ponovno nas tolažijo z raznimi krediti, ki se obetajo in nam na ta način vzbujajo vedno znova nekoliko optimizma, a mi, ki verjamemo, smo vedno znova razočarani in obsojeni na nadaljno čakanje. Spet se slišijo neki poskusi za ustanovitev nekakšnega sanitetskega fonda, ki naj bi vsako leto donašal do sto milijonov dinarjev in ta denar naj bi se potem porabil, kot je v nekem zakonu predvideno, za opremljanje in gradnjo novih bolnišnic in bolnišnic sploh. Toda kdaj bo vse to? Do tedaj bodo lahko postale razmere v naši bolnišnici naravnost katastrofalne. **Zahtevamo hitrejše rešitve, pa naj se denar vzame kjerkoli!** Prav včeraj je prispela v Ljubljano novica, da je ministrski svet sklenil najeti posojilo sedem in pol milijona dinarjev za dograditev bolnišničnih zgradb v Splitu, Ljubljani, Belgradu in Nišu. **Upravičeno lahko zahtevamo, da bo ljubljanska bolnišnica dobila od tega kredita v s a j toliko, da bo zadostovalo za opremo novega kirurgičnega paviljona. Stvar je nujna, zelo nujna.**

Končno pa smo pri tej borbi mnenja, da bi se morala uprava ljubljanske bolnišnice sama vse bolj pobrigati za to, da se v tem pogledu čim več doseže, ne pa ljubosumno skrivati razmer v bolnišnici. Gre za javni blagor, ne za položaje posameznim. **Odkrito povemo, da bomo vsej stvari vedno znova sledili z vso pozornostjo in ne bomo mirovali prej, dokler ne bomo končno dosegli tega, kar zahtevamo, ker nam je nujno potrebno.**

„Sredi polja jasen grad . . ."

Blagoslovitev novega šolskega poslopja na Homcu

Homec, 8. septembra.

Lep in vesel dan je doživela danes prijazna homška občina, ko so izročili božjemu varstvu novo, krasno šolsko poslopje. Vsa oklica se je zbrala, da skupno z domačini proslavi lepi praznik prosvetnega in kulturnega stremljenja našega podeželskega ljudstva, ki vsepovsod po deželi gradi šolska poslopja v izobrazbo svoje mladine. Slavnostno okrašen je Homec dočakal visoke goste. Povsod zastave, mlaji in zelenje. Vse je bilo veselo, svečano razpoloženo. Veseli so bili starši, ko so videli, v kako zračnih in zdravih prostorih bodo njihovi otroci dobivali osnovno izobrazbo, veseli učitelji in šolarji, ker bodo zamenjali dosedanje tesne in zatohle šolske prostore z novimi.

Z dokazi tople vdanosti in hvaležnosti so Homčani pozdravili v svoji sredi bana **dr. Natlačena,** ki je rad prihitel na ta prisrčni praznik. Vsa množica je v dolgem sprevodu krenila v cerkev k popoldanski službi božji, ki jo je služil dekan in kanonik g. Matej Rihar iz Kamnika. Nebo samo se je radovalo in je razlivalo blagodejne žarke na prelepi homški griček in njegovo cerkvico, od katere je tako čudovit razgled na strnjeno skupino hiš prijazne vasice in na zeleno polje, ki se širi proti Kamniku in Mengšu. Ob robu vasi pa se dviga mogočno in lepo poslopje nove šole kakor jasen grad sredi polja.

Krasno je novo homško šolsko poslopje in vaščani so upravičeno lahko ponosni nanj. V pritličju sta dve veliki učilnici, in dve manjši sobi, prav tako pa tudi v prvem nadstropju. V poslopju so še stanovanja za učiteljstvo in drugi potrebni prostori. Projektant g. inž. Navinšek je res posrečeno izrabil prostor in dal kamniškemu okraju brez dvoma najlepše šolsko poslopje, domači mojstri pa so se potrudili in lepo izvršili svojo nalogo. Poslopje krasi v pritličju kip Kristusa Kralja, v prvem nadstropju pa kip vzornika učeče se mladine, našega mladega kralja Petra II., delo domačega kiparja g. Petra Lobode.

V dolgem sprevodu so se vrnili ljudje iz cerkve. Spredaj so jezdili konjeniki, nato narodne noše, za njimi pa so za mengeško godbo korakali domači fantje in dekleta v krojih, gasilci, šolska mladina s svojimi učitelji, občinski odbor z županom g. Repanškom, ban g. dr. Natlačen, predsednik Županske zveze g. Nande Novak, okr. načelnik g. dr. Maraž, odvetnik dr. Žvokelj, župan g. Vrečar iz Domžal in dolga vrsta ljudi iz vse okolice.

Homški župan g. Gregor Repanšek, ta vzorni gospodarski in kulturni delavec, eden najboljših in najagilnejših na našem podeželju, je s kratkim pozdravnim govorom začel slavnost, nato pa je kanonik g. Rihar ob asistenci domačega župnika g. Govekarja in dr. Gracarja izvršil svečan obred blagoslovitve in z lepim govorom izročil novo šolsko poslopje božjemu varstvu. Po deklamacijah dveh šolarjev, ki sta ljubko in korajžno povedala, kar je vsa mladina občutila ob tem svečanem trenutku v srcih, je govoril g. šolski upravitelj g. Miljkovič. Burno pozdravljen je nato povzel besedo g. ban, ki je naslovil na naše učiteljstvo važne besede.

Odvetnik dr. Žvokelj iz Kamnika je razvijal lepe misli o nalogah naše ljudske šole in sodelovanju staršev in družine pri vzgoji mladega naraščaja. Po govoru predsednika Županske zveze, kamniškega župana g. Novaka, je župan g. Repanšek zaključil krasno in prisrčno domače slavje, ki bo ostalo vsej širni okolici v trajnem spominu. Ljudstvo je burno vzklikalo kralju in domovini, na koncu pa je zapelo himno »Hej Slovani«.

G. ban je bil po odhodu iz Homca ponovno deležen živahnega in prisrčnega pozdravljanja, s katerim je ljudstvo izrazilo svoje veselje, da je prišel v njegovo sredo.

Žalostna smrt 2 letnega otroka

Maribor, 10. septembra.

V Ribnici na Pohorju se je igral 2 letni sinček posestnika Ambroža Gregorja v kuhinji pa je pri tem padel škaf vrelega luga, katerega je njegova mati pripravila za pranje. Fantek se je sicer še sam izkobacal iz vrele tekočine, a je dobil smrtno nevarne opekline po vsem telesu. Prepljali so ga takoj v mariborsko bolnišnico, kjer pa je že po nekaj urah izdihnil.

Zagonetna smrt

Maribor, 10. septembra.

V Javniku pri Remšniku so našli na travniku v bližni posestva Maksa Časa mrtvega mladega moškega. Iz vseh okolnosti, v katerih se je nahajalo truplo in iz ran bi se dalo sklepati, da je pokojnik izvršil samomor. Na levi roki je imel prerezane žile ter je poleg njega na tleh ležala še britev, s katero si je pokojnik zadal smrtonosno rano. Nato pa se je s samokresom ustrelil v glavo in sicer v desno sence. Samokres je še krčevito držal v desni roki. Iz listin, ki so jih našli pri njem, so ugotovili, da je pokojnik 28 letni absolvent ljubljanske pravne fakultete Zorko Perginec, doma iz Ajdovščine. Iz poslovilnega pisma, ki ga je zapustil, je razvidno, da je izvršil samomor v duševni zmedenosti. Pokopali so ga na pokopališču na Remšniku.

Filmi

Korajžni ženin (Kino Union). Stare zvezde srečamo v tem filmu, same znance: Thea Lingena, Hansa Moserja in Heinza Rühmana. V dobri režiji J. W. Ema se pred nami razvija burka, prav nestroyevsko neugnana, povrhu pa še ameriško nemožna: mi vsi dobro vemo, da na svetu tako salamensko dobrega in naivnega strica ni, da se take bedaste slučajnosti, kot so v tem filmu, ne dogajajo, in vendar se moramo smejati kar se da: scena za sceno je komičnejša, nkajkrat pa je dosežen višek, tako da se da ta burka po »salvah smeha« res primerjati z najučinkovitejšimi primeri svojega žanra. Saj je nazadnje vse skupaj neumnost, toda človek se ob tem ekscentričnem nečaku, ob tem nemožno dobrem in silno smešnem stricu ter ob slugi Haserlu, ki s svojim suverenim mirom in z obvladovanjem slehernega položaja srečno izpopolnjuje trio, nasmejati in razvedriti, da se kar olajšan vrne iz kina. Duhovita ta burka ni, dasi se v njej utrinjajo tudi v dialogih dovtipi, ki niso tako ceneni kot običajni nemški. Zdi se, kot bi se v tem filmu še enkrat zableščala — kakor v slovo — brezskrbna in prešerna avstrijska »Gemütlichkeit«. Prijatelji lahke, nekomplicirane šale si bodo film ogledali.

Madjarski časnikarji in zdravniki so hvaležni

Madjarsko časopisje je polno poročil o krasotah Pohorja

Maribor, 9. sept.

Pred nedavnim časom je obiskala Maribor skupina madžarskih zdravnikov in novinarjev. Gostje iz soseščine so bili povabljeni letos na obisk nekaterih naših zdravilišč in kopališč. Tako so si ogledali Krapinske in Varaždinske toplice ter zdravilišče v Slatini Radencih. Potem pa jih je povabila tudi mariborska mestna občina in Tujsko-prometna zveza v Mariboru na ogled Maribora in Pohorja. Uspeh tega vabila je sedaj nepričakovan: poslednje dni objavljajo vsi večji madžarski listi navdušena poročila o omenjenem študijskem potovanju. V teh poročilih ne morejo prehvaliti lepot Maribora in njegove okolice ter Pohorja. Velik vtis je na nje napravila tudi gostoljubnost, s katero jih je Maribor sprejel. Prav posebno je Madžare očaralo Pohorje, o katerem poudarjajo, da ga še čaka lepa bodočnost ter se čudijo, kako da ni zgoraj več hotelov, ker so videli, da so sedanji vsi prenapolnjeni. Tako je ta obisk pokazal, da se bo Mariboru in Tujsko-prometni zvezi prav dobro izplačala gostoljubnost, s katero so bili sprejeti gostje iz Madžarske. Gotovo bodo poročila, ki sedaj izhajajo v madžarskih listih, privabila k nam marsikaterega novega gosta.

Dve leti robije za požig

Že 23 krat kaznovani Novak je sodbo sprejel

Ljubljana, 10. septembra.

Mali kazenski senat, ki so ga včeraj tvorili: s. o. s. g. Brelih kot predsednik in gg. s. o. s. Lederhas in s. o. s. Gorečan kot sodnika, je sodil v prvi vrsti mnoge tatove in naposled je prišla v razpravo zadeva požara v Jaršah pri Ježici.

Tam v Jaršah je 29. julija o polnoči začelo goreti. Vsa vas je bila mahoma alarmirana. Goreti je začel sedemokenski kozolec-samec posestnice vdove Ivane Semrajčeve. Požar je upelelil kozolec z veliko zalogo pšenice in detelje. Semrajčeva je imela po cenitvi do 10.000 din škode. V nevarnosti so bila še druga bližnja gospodarska poslopja. Jasno je bilo, da je bil požar podtaknjen in sum je padel na 43-letnega samskega delavca in posestnikovega sina Janeza Novaka, ki je bil kmalu nato aretiran.

Državni tožilec dr. Pompe je Janeza Novaka sedaj obtožil zločina požiga. Obtožnica temelji na tehtnih obremenilnih indicih. Obtožba je poudarjala, da se je obtoženec Novak začel vsiljevati vdovi Semrajčevi in je hotel kar sam gospodariti na posestvu. Vdova ga je odklonila. Novak jo je začel hudo sovražiti in to sovraštvo se je nato še stopnjevalo, ko je bil on pred ljubljanskim okrožnim sodiščem obsojen zaradi zločinstva tatvine na škodo omenjene posestnice. Novak pa se je kritičnega dne zvečer hudo sprl s svojim bratom v Šentjernejevi gostilni na Šmartinski cesti. V prepiruje zagrozil vpričo ostalih gostov:

»Še nocoj bo petelin zapil.«

Janez Novak, ki je človek mrkega pogleda, je pravi kriminalen tip. Predsednik je med razpravo prečital kazenski list, ki navaja, da je bil obtoženec že 23-krat kaznovan in samo zaradi tatvine 19-krat. Noče delati, od očeta pa zahteva, da ga mora kljub delazmožnosti rediti, da mu mora dajati dobro jedačo in pijačo. Obtoženi J. Novak je odločno zanikal požig.

Predsednik: »Ali ste zažgali?« — Obtoženec trdovratno: »Ne in ne!« — Predsednik: »Ves večer ste pretili, da se bo ponoči nekje posvetilo. Videli so vas tudi, kako ste hodili o polnoči okrog kozolca.« — Obtoženec: »Sploh nisem imel namena tam hoditi. Bil sem zelo razburjen.« — Predsednik: »Ali se na vse kaj spominjate?« — Obtoženec: »Ne morem reči. Sem bil v vvojni na fronti ustreljen v glavo. Mogoče je, da sem kaj takega govoril, a nisem storil. Otroci me po vasi dražijo in mečejo za menoj kamenje. Z očetom sva v sovraštvu.« — Prav njegov oče ga je videl, kako je obtoženec pred požarom skakal okoli kozolca.

Direktnih dokazov za obtožencev zločin ni, toda na razpravi zaslišane priče so ga močno obremenjevale, zlasti so priče navajale okolnost, kako je grozil s požarom, in posestnica sama je pripovedovala, kako jo je obtoženec nadlegoval in je postajal skoraj samolasten.

Sodba je bila kratka: zaradi **zločina požiga je Janez Novak obsojen na 2 leti robije** in v izgubo častnih državljanskih pravic na 3 leta. Obtoženec je sodbo po kratkem premišljevanju sprejel.

Star tat 2 leti robije

Tam okoli Brezovice pri Ljubljani so se od maja do julija meseca vrstile razne večje in manjše tatvine. Orožniki so marljivo vodili poizvedbe in naposled so izsledili tatu v osebi Igranija Gruma, rojenega 4. aprila 1908 na Brezovici. Po poklicu je čevljar, je brez stalnega bivališča in se večinoma preživlja na nepošten način. Je star tat. Pred senatom je priznal le 7 manjših tatvin. Kradel je vse, kar mu je prišlo pod roko. Največji plen je dobil 1. julija pri A. Picku na Bičevju pri Viču. Picku je odnesel obleko in druge stvari v vrednosti 1200 din. Nace Grum je pred senatom priznal v obtožnici navedene tatvine. Bil je obsojen na 2 leti robije in v izgubo častnih državljanskih pravic pa 3 leta.

Cerkvena tatica obsojena

Pred tri sodnike je stopila postarna, čokata ženščina male postave. Za seboj ima burno preteklost. Razna policijska poročila iz Maribora in Zagreba jo označujejo kot poklicno cerkveno tatico in žeparico. Bila je obsojena na manjše kazni že 21-krat. Peš je prišla iz Maribora v Ljubljano. Sama pravi, da je tu iskala službo. Prišla je 16. junija dopoldne v frančiškansko cerkev. Tam se je nekaj časa ozirala okrog in nato je izmaknila Julijani Kobilčevi denarnico s 23 din gotovine. Predsednik: »Ste vzeli.« — Ženska, katere državljanstvo je bilo dolgo časa sporno in je bilo naposled dognano, da je češkoslovaška državljanka in iz naše države za vedno izgnana Frančiška Brenner, baje poročena Ojstršek, je nato kratko priznala: »Da, vzela sem.« — Ko ji je predsednik predočil, da hodi okro in beračí, je mirno dejala: »Moram beračiti, ker ne morem delati.« Izgovarjala se je, da je kradla, ker je bila v stiski.

Frančiška Brenner je bila obsojena zaradi tatvine na 5 mesecev in 10 dni strogega zapora. Po prestani kazni bo izročena policijski upravi, da jo odžene iz države.

Neprijetni doživljaji

Maribor, 9. septembra.

Mariborčani — vsaj tisti, ki imajo nekaj pod palcem — so na bar in barska dekleta že navajen, saj sta v mestu že dolgo vrsto let dva bara, ki vsakega pol meseca svoj »živi barski inventar« menjata. Drugače pa je, če pride v Maribor kak obiskovalec iz južnejših pokrajin države. Ta je navajen na dekleta, ki so nameščena v tamošnjih »kafanah« in zaradi tega zaide potem v Mariboru včasih na prav neprijetne okolnosti. Zgodilo se je tako nekemu lesnemu trgovcu, ki je te dni prispel v Maribor iz nekega južnosrbskega mesta. Mož ni delal v mestu samo kupčij, temveč se je hotel tudi malo poveseliti, pa je objadral vsak večer mariborske nočne lokale, proti jutru pa je končal v enem tukajšnjih barov. Tudi v pretekli noči ga je zaneslo v bar, kjer ga je neka plesalka čisto omamila. Čim dalj jo je gledal, tem bolj se mu je dopadla ter jo je nazadnje povabil k mizi. Mož ni bil skopuh, globoko je segel v žep, na mizi se je pojavila steklenica šampanjca, za njo še druga in raznovrstne drage dobrote, tako da je proti jutru znašal račun nad 1000 din. Po tako bogato založeni noči pa se je možu zahotelo še kaj drugega, pa je povabil plesalko s seboj. Dekle je res šlo z njim ter ga je spremljalo v hotel, kjer trgovec prenočuje. Čim pa sta prispela v sobo ter je trgovec zaklenil za seboj vrata, se je dekle naenkrat pognalo vanj, mu zasadilo nohte v obraz ter ga vsega spraskalo. Mož se je prvega navala ustrašil, ker pa je dober boksar, je odgovoril s krepkim udarcem, ki je bojevito plesalko zadel v brado ter jo pognal v knock autu na tla. Kraval je spravil pokoncu tudi druge ljudi in zadeva se je zaključila danes dopoldne na mariborski policiji. Trgovec in plesalka sta se ustrašila posledic, pa sta velikodušno drug drugemu odpustila, tako da sta se izmazala pred policijsko kaznijo.

„Slike" za katere se zanima mariborska policija

V naši predzadnji številki »Sl. doma« z dne 7. septembra t. l. smo pod gornjim naslovom priobčili članek iz Maribora, v katerem se dela krivica g. Bevcu Jošku, zaradi česar na ljubo resnici popravljamo in objavljamo, da gospod Bevc Joško ni nikdar razširjal kakih slik, katere naj bi predstavljale dame v Evinem kostumu, in katere naj bi on fotografiral.

Poročilo smo priobčili kot smo ga prejeli od našega mariborskega dopisnika, kateri pa je bil napačno o zadevi informiran potom predčasnih pretiranih časopisnih vesteh. S tem radevolje popravljamo krivične očitke.

V avgustu je varčevanje uspešno napredovalo. Pristopilo je 5.209 novih vlagateljev v Poštno hranilnico, tako da zdaj nalaga pri Poštni hranilnici 515.841 oseb, vsota vlog je pa poskočila za 7,863.750 din in je znašala konec avgusta 1.318,408.115 din. V čekovnem prometu je Poštna hranilnica odprla v avgustu 97 novih računov, tako da je zdaj pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah vsega skupaj 25.954 čekovnih računov. Promet po teh računih je znašal meseca avgusta 8.281.386.540 din

Andrew Smith: Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji

83

Svoje govorjenje je končal z besedami:

»Seja okrožnega odbora stranke se je nehala v splošnem nezadovoljstvu, čeprav ni tega nezadovoljstva nihče odkrito pokazal. Nezadovoljstvo je izviralo nekaj iz razloga, da so odpravili nakaznice za kruh, nekaj zaradi pomanjkanja živeža v delavskih trgovinah, nekaj pa zaradi obilja, ki je vladalo v višjih slojih, ki jim je vlada dajala posebne pravice. Odprava nakaznic za kruh je v delavskih očeh pomenila, da jih delavske trgovine od sedaj ne bodo mogle nič več braniti pred zvišanjem cen. Od sedaj dalje bodo morali plačevati visoke cene, ki vladajo na svobodnem trgu.«

Čas sestanka smo dobro izrabili, nočilo se je. Končali smo sejo in drug za drugim zapustili zbirališče prav tako previdno kakor smo bili prej prišli tja.

XXXIX. poglavje.

Umor Kirova.

Prvega decembra sem se ravno, kakor ponavadi, pripravljal, da pojdem na nadzorovanje po delavnicah, ko je kakor bomba udarila v tovarno novica, da so pravkar ubili Kirova, člana vsemogočnega političnega odbora pri vodstvu stranke. Vest smo dobili po radiu. Po prvih poročilih je bil morilec neki beli gardist, Nikolajev po imenu. Zločin se je dogodil v glavnem stanu stranke v Leningradu.

Ta vest je močno učinkovala na ravnatelje, na člane stranke in na delavce v tovarni.

Delavci so se v začetku vzdrževali sleherne razlage. Vsakogar je bilo strah govoriti na glas, ko je novica še krožila po delavnicah kakor blisk. Polagoma pa je prva osuplost minila, ljudje so se otajali in slišati je bilo, kako se po hodnikih in celo po straniščih pogovarjajo o zločinu.

Ko sem hodil od stroja do stroja, sem ujel nekaj odlomkov iz teh razgovorov. Delavci so se značilno posmihali, kadar so bili trdni, da jih ne vidijo propagandisti. Vsi so si bili o stvari na čistem, na pogled se je zdelo, da pričakujejo še nekega važnejšega dogodka.

Neki težak mi je dejal:

»Ali veš, kaj se godi. Čakaj malo, videl boš še vse kaj drugega.

Spet drugi težak mi je zatrjeval, »da se bo kmalu nekaj zgodilo.«

Mehanik Vasil mi je zaupal celo: »Dosti bolje bi bilo, če bi bil namesto Kirova Stalin.«

Dogodek je globoko odmeval tudi v tovarniškem redu. Delavce je bilo težje držati na vrvici kakor ponavadi. Razdraženo so odgovarjali, kadar jih je kdo kaj opomnil. Propagandisti, mojstri in člani stranke so se sprehajali sem in tja z dolgimi obrazi. Zdelo se je, da so zmedeni in prestrašeni po tem drznem umoru in da jih plaši možnost, da bi prišlo še do drugih nasilnih dejanj. Zdelo se je, da se sprašujejo, v koga bo zdaj prvega udarila strela. Bili so čisto nebogljeni, ker niso imeli nobenih pravih vesti in navodil iz osrednjega vodstva. Vsi so kazali znamenja skrajne zmedenosti.

Naslednji dan sta radio in tisk poročala, da je atentator mlad komunist, član nasilniške skupine, ki je delala pod vplivom voditeljev opozicije Zinovjeva in Kamenjeva.

Učinek te vesti na nkeatere, ki so jih poznali kot nezadovoljneže, ki pripravljajo težave v stranki, se je pokazal v trenutku. Previdno so sklonili glavo pred grozečim viharjem in kakor bi trenil, obrnili suknje, ogorčeno so obsojali zločin in storilca ter izražali najglobljo sočustvovanje s Kirovim.

Tretjega decembra so vse člane stranke sklicali na zbor. Ozračje je bilo nabito z elektriko, ko se je seja začela. Voditelji so zavzeli svoja mesta spredaj na odru. Njihovi obrazi so bili skremženi in zaskrbljeni. Vsi smo bili prepričani, da bodo danes sprejeli tehtne sklepe.

Tovariš Žurov je pozval vse navzoče na čim vnetejše sodelovanje v tako odločilnih trenutkih. Bil je po mizi s pestjo in vpil:

»Tovarišči, čutiti morate, da so vsi poglavarji stranke v nevarnosti. V teh urah tesnobe mora vsakdo biti na svojem mestu!

Našega ljubljenega tovarišča Kirova je ubil mlad komunist, eden najboljših članov stranke in komsomola. Postal je orodje naših sovražnikov, ki mislijo uničiti Sovjetsko Rusijo. Treba je pogledati resnici v oči, tovariši. Med komsomolci je žal veliko takih Nikolajevih. Zelo žal pa mi je tudi, ko moram povedati, da jih je prav tako veliko tudi med starimi revolucionarji. Razlog za to je v dejstvu, da ne razumejo položaja in težkoč, ki jih srečujemo med prizadevanji, da bi v tej državi uvedli socializem. Ti ljudje ne razumejo, da morajo tudi delavci žrtvovati in trpeti, da bomo lahko izpolnili svojo silno nalogo.«

Ta govor me je precej potolažil. Torej so bili med strankinimi revolucionarji še drugi, ne samo jaz, ki se je o njih zdelo, da ne morejo razumeti, zakaj naj bi v Rusiji bilo tako, kakor je v resnici bilo.

»Torej nisem sam,« sem si mislil, marveč sem v kaj močni druščini!«

To ponosno izjavo Žurova je sprejelo navdušeno ploskanje in odobravanje. Ko se je navdušenje poleglo, je nadaljeval:

»Da bomo v tem usodnem položaju vzdržali, je potrebno, da vsak bojevnik podvoji svoje napore, da izsledimo vse opozicionalce in vse, ki niso vredni zaupanja. Naši zvesti pristaši naj se vedno in povsod pomešajo med delavce, da bodo zvedeli za njihovo mišljenje in naj jih takoj ovadijo strankarskim oblastem. Imejmo uho odprto in oko pozorno. Vsakdo od vas naj se takoj odpravi na delo in naj sestavi seznam delavcev, pri katerih je ujel sumljive besede, ali katere so mu kot take oznamenovali.

Od tu in tam

Naša pianistinja profesorica ga. Duci Temel Belec, ki je doma iz Medjimurja in živi zdaj v Lendavi, je dobila povabilo za gostovanje v Parizu, kjer naj bi priredila nekaj klavirskih koncertov. Ga. Temel je zadnje čase nastopala v radiu na Dunaju, v Gradcu, Ljubljani in Zagrebu. Najbolj priljubljena so ji dela skladateljev Liszta in Chopina.

V vsej državi je bilo letošnjega avgusta pet stečajev in 15 prisilnih poravnav izven stečaja. Po banovinah se razdele takole: Stečaji: vardarska, vrbaska, zetska, moravska, primorska, savska 0; drinska, dunavska, Belgrad po 1; dravska 2. Prisilne poravnave: vardarska, drinska, zetska, primorska 0; vrbaska, dravska, moravska po 1; Belgrad 2; dunavska 3; savska 7.

Da se bodo mogle živinske kužne bolezni čim učinkoviteje zatirati, je kmetijski minister izdal odlok, da bo od 22. do 23. septembra t. l. v veterinarskem oddelku kmetijskega ministrstva konferenca strokovnjakov vseh veterinarskih zavodov in šefov veterinarskih odsekov banskih uprav. Na konferenci bodo razpravljali o vseh perečih vprašanjih, o koristih cepljenja proti slinavki in drugim boleznim, o simultanem cepljenju proti svinjski kugi, o preventivnem cepljenju proti steklini itd.

Novega jugoslovanskega šahovskega mojstra smo dobili **ta teden.** To je Slovenec Lešnik, ki je na zadnjem osješkem turnirju dosegel enako število točk kot njegov najnevarnejši tekmec Rabar. Zato ta turnir še ni odločil, kdo zasluži naslov novega jugoslovanskega šahovskega mojstra. Po pravilih sta Lešnik in Rabar morala igrati še med seboj za mojstrski naslov. Dve dobljeni partiji bi prinesli odločitev. Ker je Slovenec Lešnik takoj prvi dve igri energično dobil, je bil ta dvoboj s tem končan, odločeno pa tudi, da zasluži naslov mojstra Lešnik.

Vodo iz Save in Morave ter še iz nekaterih drugih jugoslovanskih rek, ob katerih so se v svetovni vojni odigrali srditi boji, bodo uporabili pri blagoslovitvi velikega spomenika, ki ga bodo Italijani postavili v Roveretu med Verono in Trento svojim padlim vojakom. Odkritja tega spomenika se bo udeležil tudi Mussolini. Pri blagoslovitvi ne bodo uporabili samo vode iz italijanskih in jugoslovanskih rek, pač pa so jo v ta namen zajeli tudi iz številnih rek v Franciji, Belgiji in na Grškem. Pri nas so jo, oziroma jo še bodo zajeli iz Save, Morave, Vardarja in Drine. To vodo bo odneslo v Rovereto posebno jugoslovansko zastopstvo.

Kar v poštni predal je vrgel denar, ki ga je nameraval poslati domov, nek srbski vojak, ki služi vojaški rok v Subotici. Pisati ta vojak ne zna, kakor ne zna še marsikateri drug njegov tovariš pri vojakih. Ko so mu drugi povedali, kako je treba izpolniti poštno nakaznico, če hoče poslati denar domov, je prosil svojega dobrega narednika, naj mu naredi to uslugo. Ta mu je seveda rade volje ustregel. Vojak je nato odnesel to položnico obenem z denarjem do bližnjega poštnega predala in vse skupaj vrgel vanj. Mislil je, da je tako prav. Le poštnemu uslužbencu pa se mora zdaj zahvaliti, da je svoj denar dobil nazaj, kajti ta poštar, ki je našel denar v poštnem predalu, ga je zanesel na pošto in pravilno oddal. — Čudno pa je na vse zadnje še nekaj drugega, namreč to, kako je ta vojak sploh mogel pošiljati denar domov od vojakov, ko je bil vendar še čisto navadni »redov« in je torej dobival vsak mesec le po »eno banko«.

Skadrski pravoslavni škof Viktor je umrl v visoki starosti v Peči. V ta samostan se je umaknil na stara leta. Prej je bil dolgo časa eparhijski škof v Skadru in je zastopal pravoslavno cerkev v Albaniji. Zadnje čase je bil tudi član pravoslavnega sabora.

Trgovina z »belim blagom« še vedno cvete po naših južnih krajih. Pa ne samo trgovina, pač pa celo tatvine tega »blaga«. Tako je te dni ukradel harmonikar Agjelkovič iz Varvarina 16-letno dekle Danico Kljajić, ki je slovela kot najlepše dekle v Vrnjački banji. Da, enostavno jo je ukradel. Čim so Danico v Vrnjački banji pogrešali, so takoj o tem obvestili policijo, ki je kmalu našla pravo sled za »belim« tatom. Angjelkoviča so aretirali v Kruševcu ter ga prevedli takoj nato v Vrnjačko banjo obenem z ugrabljeno Danico. Ko so ga tu peljali na policijo, ga je ljudstvo hotelo linčati. Pri zaslišavanju je zatrjeval, da je hotel Danico poročiti. Toda tega mu res ni mogel nihče verjeti, kajti dognano je, da je Angjelković že tudi prej večkrat imel posla s takšnimi stvarmi in da je že precej mladih deklet nagrabil in drago prodal. Tudi to so ugotovili, da je nameraval Danico prodati za 2000 dinarjev. Več kot 2000 let se je Angjelković rodil prepozno, pa bi bil lahko z Rimljani ugrabljal Sabinke. Po tolikem času pa bi takšne stvari že lahko izostale.

300 metrov daleč je priletel 25 kg težak kamen ter zadel v glavo delavca Jožefa Gašperja, ki je bil zaposlen v kamnolomu cementne tovarne v Podsusedu pri Zagrebu. Drugi delavci so bili oddaljeni od njega nekako 300 metrov ter so z dinamitom razstreljevali skale. Ena teh eksplozij je bila tako silna, da je 25 kg težek kamen na tolikšno razdaljo zadel v glavo delavca Gašperja, ki je ostal seveda na mestu mrtev.

Motorni vlak, ki vozi po ozkotirni železnici Belgrad—Sarajevo—Dubrovnik, je postal tako popularen, da je po njem krstil svojo kavarno z imenom »Hitri Sarajevčan«. Poleg tega napisa je dal naslikati ta kavarnar tudi motorni vlak. Nova kavarna pa ima še drugo posebnost. V njej so mizice in stoli prav tako razvrščeni kot v omenjenem motornem vlaku. Že samo ta novost je posebno zdaj v začetku privabila marsikaterega gosta, ki se kljub temu, da morda nima preveč denarja, lahko pobaha, da se je »vozil« s »hitrim Sarajevčanom«.

Vsi prodajalci čistega špirita in osebe, ki iz špirita pridobivajo alkoholne tekočine, razen lekarn, drogerij in parfumerij, ki se bavijo izključno s prodajo špirita na drobno in pridobivanjem ter prodajo špiritnih tekočin na drobno, so dolžni med drugim voditi tudi knjige o prejemu in oddaji špirita. Iz teh knjig se bo moralo vsak trenutek videti, koliko špirita so prodajalci dobili in oddali, in poreklo nabavljenega špirita. Vsaka vknjižba mora biti pa opremljena s potrdilom o plačani državni trošarini. S tem odlokom je finančni minister ukinil vse kazni in ustavil vse postopke, uvedene, ter lekarne, drogerije in parfumerije, ki so bile dolžne voditi te knjige na podlagi prejšnjih odlokov, niso teh knjig vodile.

Nenavadnega požeruha imajo v Kostanjici na Hrvaškem. To je 24 letni Suljo Djogaz, ki je za stavo pojedel hlebec kruha s kajmakom, tri storže kuhane koruze, 13 kosov torte, 11 kremovih rezin ter ¾ kg mesa. Pravi, da bi mesa pojedel tudi še cel kilogram, pa sta se za toliko pogodila. Seveda je zanimiva stava privabila lepo število gledalcev, ki so pač prišli na svoj račun

„Klub neodvisnih"

Ljubljana, 10. septembra.

Prostor, v katerem razstavlja enajst mladih ljudi, združenih v »Klubu neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov« je neke vrste predsoba, svetla in vesela — k drugemu velikemu, temnemu prostoru, v katerem je bila prirejena razstava ostalih slovenskih umetnikov. Okusno, z napisi opremljene slike, so razporejene po lepem sistemu, vidi se, da so razstavljalci z ljubeznijo in z voljo, ki jo jim je dal posebni položaj, ukrenili in izvedli vse, kar so mogli, da bi bila njihova razstava čim lepše aranžirana. Enajst mladih ljudi je razstavilo svoja dela, nekateri olja, nekateri kipe. Že na prvi pogled lahko opaziš, da se ti mladi ustvarjalci niso bili našli slučajno, ampak jih je pozval isti notranji glas, ki je pri snovanju in pri delu klical slednjega od njih, — ko so primerjali svoja dela z deli vrstnikov — k ožjemu medsebojnemu spoznavanju in k simpatiji, ki izvira iz enakih nazorov, teženj in stremljenj. Na tej svoji razstavi v paviljonu »G« na velesejmu se je »Klub neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov« odločno in uspešno predstavil slovenski kulturni javnosti. Njegova razstava je jasna manifestacija, da ljudje, ki so se v tej skupini zbrali, mislijo resno in da že predstavljajo dobro organizirano, zavedno in agilno gardo, ki bo šla svojo pomembno pot ne oziraje se na levo ali na desno.

Poglejmo si nekoliko razstavljena dela. Boris Kalin razstavlja svoje plastike, ki pričajo o velikem talentu in o fino čutečem, izbirčnem duhu. Z izredno tekočutnostjo je izvedena njegova »Mati«, dobro je »Jutro«, ponazorjeno simbolno v mladem dekletu; neka svežost je v tej skulpturi, spočitost in živost, ki jo da po delu prejšnjega dne nočni počitek: telo in duh sta spet spočita in z novo življenjsko radostjo se bosta lotila dnevnega dela. Putrich je mlad, zelo nadarjen kipar, njegov »Mladenič« in razstavljeni akti pričajo, da ima velik smisel za oblikovanje teles; solidno znanje in podjetnost (originalno porazdeljevanje teže) dajeta upanje na lepo bodočnost. Odličen je mladi Zdenko Kalin. Njegov, v svojevrstni tehniki obravnavani potret »Oče« je morda eno najboljših del na tej razstavi. Prav dober je tudi »Moški torzo«, dalje portret »Mavra«, ki priča, da ima avtor tudi sijajen dar in smisel za razgonetavanje osebnostnega jedra, čudovita je subtilna inventivnost, ki je ta obraz oblila z rahlim, stalnim, toda malo opaznim nasmehom; za finese te vrste je potreben že, dejali bi, rafiniran opazovalec in — oblikovalec. Niko Pirnat razstavlja dobre portrete, ki govore o rutinirani roki in o preskušenem očesu: naglo presodi in odmeri, pretehta in ugotovljeno opazovanje spretno izbije iz materiala, ne matematično, vse njegove glave so prežete z življenjem, prepričajo. — Odličen je Smerdu, o njem smo že obširneje pisali, ko je razstavljal v Jakopičevem paviljonu v družbi s Sedejem in Kregarjem. Njegov »Odisej« je brez dvoma najoriginalnejše in najboljše njegovo delo na tej razstavi. Kakor spomin na daljne čase, na dobe, ko so ljudje še verovali pevcem, ki so slavili heroje. V sijajnem slogu je v tej sliki oživotvorjena in materializirana naša predstava o junaku, ki je blodil po morjih, doživljal več ko vsi drugi heroji izpred Troje. Ta slika je sposobna navdušiti; izčrpna in drzno poetična je v koncepciji, osnovni, prevladujoči barvni toni so polni fine, intuitivne iznajdljivosti in neposrednosti. Seveda nam je všeč Sedejev »Sprehod«, ki na srečen način izčrpava sprehodno razpoloženje — v pokrajini sami. Marij Pregelj ima še lepo bodočnost; njegovo gledanje in ustvarjanje je prav originalno. Omersovo »Zatišje« govori o nedvomnem talentu, ki ima izboren smisel za barvne kombinacije. O Zoranu Mušiču smo že spregovorili ob njegovi razstavi. Tokrat nas med razstavljenimi deli še najbolj ogreje slika »Žene tovorijo«, deloma tudi »Pot v mesto«. Didek ima rad jarke, preproste tone. Njegove slike so žive, postavljene s skromnimi sredstvi, včasih kar rabijatno ostro, boleče. Med najboljšimi stvarmi na tej razstavi pa so brez dvoma Miheličeva dela. Tako sijajne stvari, ko je »Revna vas« pri nas še zlepa ni bilo ustvarjene. Čist je v tonih, skrbno, pa kljub temu neprisiljeno razdeljuje plane, preprost je, pa kljub temu navduši. Odličen je »Gozd« in »Gostilna pri Ptuju«.

Obiskovalci velesejma, pa tudi drugi naj pohite na to razstavo čimprej. Odprta ne bo več dolgo.

Kako je „oče" prosil za „krstne botrice",

in na njihov račun doma dobro živel

Slovenske Konjice, 9. septembra.

V naši okolici je te dni zbudilo mnogo smeha in besed nekaj dogodivščin, ki jasno izpričujejo ljudsko lahkovernost kljub neštetim raznovrstnim potegavščinam s strani raznih sleparjev in koristolovcev. Zgodba, ki jo spodaj omenjamo, prizadeva nekaj oseb iz vrst našega ženstva. Seveda pa se je tudi marsikateri moški od srca nasmejal — na račun »krstnih botric«, ki so tako kratko časa uživale to čast.

Stvar je tale: Neki viničar iz Dobrove, imena prizadetih izpuščamo, se je zglašal pri gotovih lahkovernih ženskah, mlajših in starejših, ki imajo tudi nekaj pod palcem, s prošnjo, če bi »jutri po maši« hotele prisostvovati krstu njegovega novorojenčka kot krstne botrice. Vse je pojasnjeval tako, da se je skoraj vsaka z veseljem odzvala »vabilu« in uslišala »prošnjo«. Poleg vsega pa je omenil, da ne more izvršiti sam vseh priprav tako, kot se spodobi, ker je revež. Zato mu je vsaka postregla z vsem, kar je želel. Tako je neka mlajša »botrica« kupila za »novorojenčka« nekaj metrov blaga, dočim mu je neka premožnejša starejša ženska dala kokoš, nekaj kilogramov bele moke in 50 din za »rešitvo«, t. j. za čim lepšo izvedbo domačih krstnih slavnosti. Drugod pa je dobil zopet najraznovrstnejših stvari. Za vse se je lepo zahvalil in odšel.

Seveda so »krstne botrice« vsakega naslednjega dne po obisku očeta namišljenega novorojenčka pričakovale to, kar bi v resnici moralo slediti. Vendar pa ni bilo o tem ne duha ne sluha. Šele tedaj so sprevidele, da gre le za premeteno potegavščino na račun ženske lahkovernosti. Kakor se med prizadetimi osebami sliši, je omenjeni »oče« podobne uganjal tudi drugod po našem okraju.

Nesreča pri Podpuferci pri Skofji Loki

Na praznik Malega Šmarna se je v Podpurferci pri Škofji Loki zgodila težka nesreča, katere žrtev je postal 17 letni čevljarski vajenec Avdič Jožef, doma iz Poljan, uči pa se pri čevljarskem mojstru Kržišnku na Formah pri Žabnici. Avdič je bil namenjen na praznik, da obišče svoj dom v Poljanski dolini, zato se je okoli 8 zjutraj odpeljal iz Form s kolesom preko Škofje Loke v Poljansko dolino. Ko je bil ob pol 9 uri pri prvi vasi za Škofjo Loko Podpurferci, ga je prehitel avtobus, ki vzdržuje zvezo med Žirmi in škofjeloškim kolodvorom. Nato je Avdič vozil tik za avtobusom. Avtobus pa se je naenkrat na postajališču v Podpurferci ustavil. Zato je Avdič kolo zavri in sunkoma zavil na levo. V tistem trenutku pa je v nasprotni smeri, to je iz Poljan proti Škofji Loki privozil tovorni avto. Tako se je Avdič naenkrat znašel pod tovornim avtom. Veliki sreči se ima Avdič zahvaliti, da se cela reč ni končala z njegov smrtjo. Tovorni avto k sreči ni bil naložen, ampak prazen. Vendar mu je težko vozilo zadalo na desni nogi strašne rane do kosti. Kolo je seveda popolnoma poškodovano. Avdiča so takoj naložili na tovorni avto ter so ga odpeljali v Škofjo Loko k zdravniku, ki je Avdiča obvezal in je ugotovil hude rane, vendar pa noga ni zlomljena. Zdravnik je odredil prevoz domov.

Ob priliki te nesreče, katere neposredni vzrok sicer ni prehitra vožnja, vendar se nam nujno zdi, da še enkrat opozorimo vse avtomobiliste, motoriste in kolesarje, da škofjeloške ozke ulice nikakor niso pripravne za vežbališče in dirkališče za te vrste vozil. Neštetokrat so bili vozači opozorjeni po lokalnem časopisju, po občinskih razglasih, po signalnih tablah itd., da se sme po mestu voziti največ 15 km na uro. Pa ne pomaga nič. Vozila divjajo po mestu kot nora, do 70 km na uro in več. Le zakaj so postavljene table za reguliranje hitrosti. Najbrže radi lepšega. Sedaj, ko se je začela šola, so naše ulice v gotovih urah polne otrok. Če bo šlo tako dalje, se bo zgodila gotovo še kaka nesreča.

Prosimo oblasti, da z energičnimi ukrepi prisilijo vozače k primerni vožnji.

Jutri se začno balkanske igre

Jutri se začno v Belgradu na igrišču BSK IX. balkanske igre. Za jutrišnjo nedeljo, naslednjo soboto in v nedeljo, ko bodo igre zaključene, bodo stopili v ozadje vsi drugi športni dogodki. Središče vsega zanimanja bodo tekme najboljših balkanskih lahkoatletov. Treba je priznati, da so letošnje balkanske igre pripravljene dobro v vsakem pogledu, upamo pa tudi, da na tekmovanju samem ne bo prišlo do kakih večjih nesoglasij, kar se tako zelo rado zgodi.

Včeraj in predvčerajšnjim so prišli v Belgrad atleti, ki bodo zastopali barve svojih držav. Kot prva je prispela v Belgrad turška reprezentanca, ki je sestavljena iz 23 tekmovalcev. Turke so na kolodvoru počakali predsednik pripravljalnega odbora g. Padič Aleksander, dr. Mihajlović, dr. Marjan in Mita Stepanović, ki so jim voščili dobrodošlico. Turki bodo nastopili v vseh disciplinah, razen v skoku v daljavo. Turški atleti imajo zelo dobre tekmovalce, kar nam najbolj pokažejo njihovi najboljši rezultati doseženi v letošnjem letu in njihovi lahkoatetski rekordi. Tako imajo v teku na 100 m čas 10.6 sek., na 200 m 22.5, na 400 m 49.9, na 800 m 1:59.9, na 1500 m 4:10, na 110 m z zaprekami 15.2, na 400 m z zaprekami 57 sek., skok v višino 187 cm, triskok 14.05 m, skok ob palici 360 cm, met krogle 15.04 m, met diska 46.23 m, met kopja 00. Z nekaterimi omenjenim rezultati bi Turki precej močno posegli v borbo. Vodja njihovega pota g. Vildan pa zatrdno računa z zmago Grčije na balkanskih igrah.

Isti večer je prispela v Belgrad tudi grška reprezentanca. Naravnost iz Grčije je prispelo 28 tekmovalcev, ki so v Belgradu še naleteli na ostale tekmovalce, ki so prišli iz Pariza od evropskega lahkoatletskega prvenstva naravnost v Belgrad. Grški tekmovalci so v Parizu dosegli naslednje uspehe: Mantikas 400 m zapreke, 55.2 sek.; dobra sta bila dalje oba metalca Syllas in Floros, ki sta oba vrgla disk preko 45 m, Lambrakis je v skoku v daljavo dosegel samo 683 cm, boljši je bil Patamitis v triskoku z 14.70 m.

V zadnjem trenutku pa bolgarski minister prosvete Manev ni dovolil bolgarskim atletom, da sodelujejo na balkanskih igrah. Prepoved ministra prosvete je bila izdana zaradi tega, ker bolgarski atleti s svojimi razmeroma slabimi rezultati, ki so jih dosegli v letošnjem letu, ne bi mogli dostojno zastopati Bolgarije. Bolgarska lahkoatletska zveza je poslala v Belgrad samo svojega odposlanca, ki jo bo zastopal na konferenci in pa svojega zveznega kapitana kot opazovalca.

Na letošnjih igrah v Belgradu nastopijo tudi Albanci. Štirje tekmovalci, ki so prišli iz Pariza, kjer so se tudi udeleževali evropskega prvenstva, nimajo posebnih rezultatov in ne bodo mogli odločilneje posegati v razvoj dogodkov. Dober rezultat ima v triskoku z 14.12 m edino Sefedin Bičan.

Zelo dobri in nevarni pa so romunski lahkoatleti. Že lansko leto so si priborili drugo mesto in so Jugoslavijo pustili za seboj za celih 33 točk. Po letošnjih doseženih rezultatih, ki jih imajo Romuni, lahko trdimo, da bodo tako nam kot tudi Grkom odvzeli marsikatero točko. Rezultati na 100 m 10.9, 200 m 21.9, 400 m 49.1, 800 m 1:58.8, 1500 m 4:10.1, 5000 m 15:37.1, 10.000 m 32:42.4, 110 m zapreke 15.6, 400 m zapreke 57 sek. Krogla 14.31 m, disk 47.57 m, kopje 62.30 m, kladivo 45.50 m, skok v višino 178 cm, skok v daljavo 6.93 m, skok ob palici 380 cm, triskok 14.06 m.

Glavna borba za letošnje prvenstvo na balkanskih igrah bo torej med Jugoslavijo, Grčijo in Romunijo. Prepričani smo, da se naši atleti zavedajo svoje moči, in da tudi dobro poznajo svoje nasprotnike, in da bodo vložili ves svoj trud in znanje za čim večji uspeh. Želimo jim pa še malo sreče in računamo na najboljše.

Pri lahkoatletskem evropskem prvenstvu je med 26 državami-udeleženci z 341 atleti zmagala Nemčija, ki je dosegla 102 točki. Ostale države so dosegle naslednje število točk: Finska 78, Švedska 75, Anglija 53, Italija 41, Francija 28, Holandska 27, Madžarska 27, Estonska 13, Poljska 12, Belgija 8, Švica 7, Norveška 3 in Češkoslovaška 1 točko. 12 držav, ki so se tega tekmovanja tudi udeležile pa je ostalo brez točk.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	763·0	23·0	12·6	91	10	S_2	—	—
Maribor	761·7	20·0	10·0	90	10	0	—	—
Zagreb	764·1	26·0	11·0	90	2	SSE_1	—	—
Belgrad	764·1	27·0	10·0	90	0	0	—	—
Sarajevo	766·6	27·0	10·0	90	mgl. 10	0	—	—
Vis	764·2	20·0	14·0	90	0	SE_2	—	—
Split	764·3	27·0	16·0	70	0	NE_2	—	—
Kumbor	762·3	26·0	17·0	60	0	NNE_3	—	—
Rab	764·8	23·0	17·0	80	3	SE_1	—	—
Dubrovnik	762·8	25·0	14·0	60	0	NE_2	—	—

Vremenska napoved: večinoma oblačno, spremenljivo vreme, ponekod dež. — **Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes:** včeraj je bilo do 7.50 večinoma oblačno nakar se je naglo skoraj popolnoma zjasnilo. Ob 9.45 se je zopet pooblačilo in je ostalo večinoma oblačno do 13. Popoldan se je oblačnost močno spreminjala, ponoči pa je bilo zopet pretežno oblačno. Danes zjutraj je pričelo ob 6.45 rahlo deževati.

Koledar

Danes, sobota, 10. septembra: Nikolaj Tol.
Nedelja, 11. septembra: Prot in Hiacint.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Odlikovana sta z redom jugoslovanske krone 2. stopnje dr. Franc Lukman, redni profesor vseučilišča kralja Aleksandra I. v Ljubljani in predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani; z redom sv. Save 2. stopnje pa **dr. Aleš Ušeničnik,** vseučiliški profesor v Ljubljani v p.

30 letnico soglasnega skupnega življenja obhajata danes Franc Jan, uslužbenec Jugoslov. tiskarne, in njegova soproga Frančiška. K lepemu jubileju iskreno čestitamo!

Sprejemni izpiti na drž. konservatoriju v Ljubljani se vršijo po sledečem redu: gojenci za klavir imajo izpit v ponedeljek 12. t. m. od 10 do 13, gojenci za violino in čelo isti dan popoldne od 16 do 18, gojenci za solopetje pa v torek 13. sept. od 15 do 18. Ravnateljstvo opozarja gojence za orgle, da morajo polagati sprejemni izpit iz klavirja kot stranskega predmeta. Zato naj se prijavijo k izpitu v ponedeljek 12. t. m. dopoldne. Poimenski vrstni red je nabit v veži zavoda. Gojenci se še vedno sprejemajo. Isto velja tudi za šolo Glasbene Matice.

Združenje žel. uradnikov Ljubljana sporoča izletnikom v Italijo, da bo sestanek pred odhodom v soboto 10. t. m. ob 15.30 v veliki dvorani hotela Metropol in ne v kolodvorski restavraciji v Ljubljani. Odhod z vlakom točno kot objavljeno.

V nedeljo vodstvo na Vidmarjevi umetnostni razstavi. Umetnostna razstava slikarja Nandeta in Draga Vidmarja vzbuja splošno pozornost in priznanje. Da bi se ljubitelji umetnosti podrobneje seznanili z deli obeh slikarjev, bo priredil v nedeljo 11. t. m. predsednik Društva slovenskih umetnikov g. akad. slikar Ivan Vavpotič strokovno vodstvo po razstavi v Jakopičevem paviljonu, ki je sicer odprta vsak dan od 9 do 18. Razstava bo odprta do 14. t. m.

Nagradno tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev bo jutri, 11. t. m., na ljubljanskem velesejmu. Tekmuje se tudi za prvenstvo Jugoslavije 1938-39, tako na diatonični, kot na kromatični harmoniki. Tekmovalci tekmujejo v lažjih in težjih skupinah na diatonični in kromatični harmoniki, ansambli in posebej mladina. Dopoldansko izbirno tekmovanje prične ob 9 zjutraj, in sicer v restavracijskem paviljonu Tone Huč — grajska klet in v restavraciji Volga, T. Grošel, na velesejmu. Popoldansko tekmovanje prične ob 3 in bo pred celokupno komisijo samo v restavraciji Volga. Ker je prijavljenih večje število tekmovalcev širom dežele, obeta biti tekmovanje prav zanimivo in za poslušalca prijetno.

Tri motorna kolesa, 20 koles, 2 šivalna stroja, 2 radio aparata, kompletna spalnica, kompletna kuhinja, harmonika, fotoaparat itd., itd., 400 krasnih dobitkov I. Zvezne efektne loterije. Nabavite si srečke na velesejmu v paviljonu F ali v ljubljanskih trafikah ali v pisarni Rejcev malih živali, Korunova 10. Cena posamezni srečki 5 din. Žrebanje 9. oktobra.

Evo vam novice za ljubljanske malčke. V nedeljo 11. septembra dopoldne se pripeljeta v Ljubljano na poset velesejma najmlajša Rejca malih živali, Saša in Metka s svojo lastno kozlovsko vprego, v katero sta vprežena 2 lično opremljena kozlička. S seboj pripeljeta angorske kunce, ki jih poklonita v dar ljubljanskim najmlajšim rejcem. Na veselo svidenje.

Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v nedeljo 11. septembra ob 11.30 promenadni koncert godbe »Zarje« v Zvezdi pod vodstvom kapelnika Grudna Iva.

Ljubljansko gledališče

Opera. — Začetek ob 20.

Sobota, 11. septembra: »Boris Godunov«. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 1. sept.: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene.

Danes se bo pela velika in mogočna opera »Boris Godunov«, delo ruskega skladatelja Modesta Musorgskega, ki ima vedno popoln umetniški uspeh. Na naš oder sta ga postavila konec minule sezone dirigent dr. Švara in režiser R. Primožič, ki kreira tudi naslovno vlogo. V ostalih vlogah nastopijo: ge. Kogejeva, Ribičeva, Poličeva in Španova, kot carevič Fjodor debutira pri tej predstavi gdčna. Pavlovčičeva, ki je gojenka našega drž. konservatorija in je imela na lanskih produkcijah konservatorijske operne šole jako lepe uspehe. Poleg g. Primožiča nastopijo v moških vlogah še gg.: Betetto, Franzl, Marčec, Zupan, nova je zasedba Misaila, katerega poje g. Žarko Sancin. Predstava je izven, veljajo znižane operne cene.

Hirohito Teikoko Teno - sin neba

Potomec boginje Sonca, najbogatejši človek na svetu

V starosti 36 let, je Hirohito Teikoko Teno, 124. potomec Amaterasu boginje Sonca, sin neba in cesar Japonske, eden najbogatejših ljudi na svetu. Ko je 25. decembra 1926 zasedel prestol, se je njegovo vladanje začelo v znamenju Šove (svetloba in mir) in je pri tej priliki svečano izjavil, da bo z vsemi silami delal za slogo med svojimi podaniki in za mir na svetu. Danes obsega njegova država 130 milijonov podanikov, od teh je 20 milijonov Korejcev in 30 milijonov Mandžurcev, poleg tega pa je odvisna še usoda 400 milijonov Kitajcev. Vse to je odvisno od njega, ki je visok samo meter in pol in ki razpolaga z redno vojsko 2.5 milij. in rezerve do 6.5 milij. Njegovo osebno bogastvo je ogromno in lahko se reče, neizračunljivo. Po rojstnem in posestnem pravu mu pripada poleg najvišje osebnosti tudi vsa japonska zemlja. Ogromna posestva, poljedelska podjetja, gozdovi in zgradbe, ki so njegova osebna last, cenijo na 11 milijard francoskih frankov. Poleg tega ima v vseh važnejših poslih, industriji, bankah, ladjedelniških družbah, železnicah ogromne dohodke, katere cenijo na 5 milijard frankov. Njegova civilna lista, ki jo izplačuje državna blagajna in katero odobri parlament, znaša 4 milijone in pol jenov. Slučajni primanjkljaj se izenači z dohodki cesarskih posestev. Svet cesarskih financ zaseda v samem dvoru pod predsedstvom Jahašija Kavaja. Na splošno pa so stroški cesarske hiše ogromni, do 29 milijonov jenov letno.

● Dve sliki, ki dokazujeta, kako silne so bile te dni povodnji v Šleziji.

Božanski smrtnik

V očeh podanikov Njegovega cesarskega Veličanstva je pravo božanstvo. »Cesar je božanski in nedotakljiv«, pravi člen 3. prvega poglavja japonske ustave. Po vsej ustavi se neprestano podčrtava božanski značaj cesarjeve osebnosti. Narod si ne daje zakonov, daje jih cesar v srečo svojega naroda, cesar, ki ne pozna politične odgovornosti, ki ima vso oblast in ki je hkrati veliki politični voditelj in veliki svečenik, ki ni samo v očeh Japoncev vladar, ampak predstavlja resnico in dobroto, ki je živa slika slavne preteklosti Japonske. On je v gotovem smislu oče naroda: Japonci namreč menijo, da je ves narod velika družina in njihova vernost ni nič drugega, kakor vdana pokorščina do cesarja. Vse to dokazuje svetniški značaj cesarja, katerega se ne sme nihče dotakniti brez izrecnega dovoljenja. Kadar ga zdravniki preiskujejo, imajo na rokah svilene rokavice, kadar kak uradnik bere cesarske ukaze, tedaj se obrne proti Tokiju in se globoko prikloni. Kadar se cesar pojavi na kakšnih javnih svečanostih, tedaj ne sme nihče biti večji od njega in tedaj morajo vsi ljudje iz avtomobilov in hiš. Umreti za sina neba je čast, katero še ni nobeden Japonec odbil in često se dogodi, da si njegovi podaniki vzamejo življenje samo zato, da bi pokazali svojo vdanost do vladarja, češ da so storili kako pogreško, ki je v nasprotju s cesarskimi ukazi. Tako je pred nekoliko meseci prerezal neki vojak samemu sebi vrat ob priliki, ko je cesar prisostvoval paradi vojske, češ ker je izgubil svoj bajonet. Leta 1935 je neki kretnik napravil samomor samo zaradi tega, ker je po njegovi krivdi zamudil dvorni vlak samo dve minuti.

Kadar se cesar vozi v avtomobilu, vse poti, po katerih bo šel cesar, posipajo s peskom. Leta 1935 se je cesar vračal z nekih manevrov v Tokio. Ko je šel skozi mesto Kiriu, središču svilarske industrije, je šef policijskih agentov, ki je vodil spremstvo in ki je moral paziti, da bo šel cesar po določenih ulicah, pozabil, po kateri cesti mora iti. Ko je zapazil svojo pregreško, je bilo že prepozno, da potovanje spremeni. Večina pešcev, ki so se srečali s cesarskimi kočijami, niso bili obveščeni o cesarjevem prihodu, in zato se mu niso poklonili, in namesto da bi pokazali same sebe v svečanih oblekah, jih je cesar videl umazane in raztrgane. Ko je tega dne končal svojo službo, je šef agentov izvršil harakiri.

Cenzura

Po vsem je razumljivo, da zaradi tega japonski časopisi ne poročajo niti najmanj neugodno o cesarju ali o njegovi okolici. Inozemski časopisi pa često napadajo cesarjevo postopanje, oziroma njegove okolice. Kitajski časopisi so strogo cenzurirani. Pred dvemi leti je neki šanghajski časopis pisal nekoliko sramotilno o cesarju. Japonske oblasti so takoj zahtevale od Čankajška, da strogo kaznuje urednika tega lista zaradi klevete. Čankajšek je kaznoval urednika na 14 mesecev ječe, a hkrati je morala kitajska vlada izdati proglas, v katerem je pozivala svoje podanike, naj ne razširjajo kakih glasov, ki bi žalili čustva japonskega naroda.

Kako živi Mikado

Čeprav ga častijo po božansko in čeprav izvršuje vsak dan verske obrede, ki so lastni samo cesarju in da neguje kult do svojih prednikov, je kljub temu cesar prekinil marsikaj, kar je prestarega. On je prvi japonski cesar, ki je potoval po Evropi, ki se je rokoval, ki je bil v gledališču in pri športnih tekmovanjih in ki se je sam izbral svojo ženo.

Sin neba živi v palači Kodžimašu-Ku v Tokiu, ki obsega 215 ha površine in ki je stala 3,968.000 jenov. Cesar vstaja vsako jutro ob 6. uri. Po zajtrku in po verskih obredih gre na delo in do 6. ure zvečer opravlja državne posle. Tedaj počiva in se igra s tremi hčerami in dvemi nečaki. Zelo mnogo čita in se zelo zanima za biologijo. Redkokateri časnikar ima to srečo, da pride v neposredno bližini samega cesarja. Če se pa komu to posreči, ga časopisi bogato plačajo, saj je naravnost težko dobiti od cesarja kako izjavo.

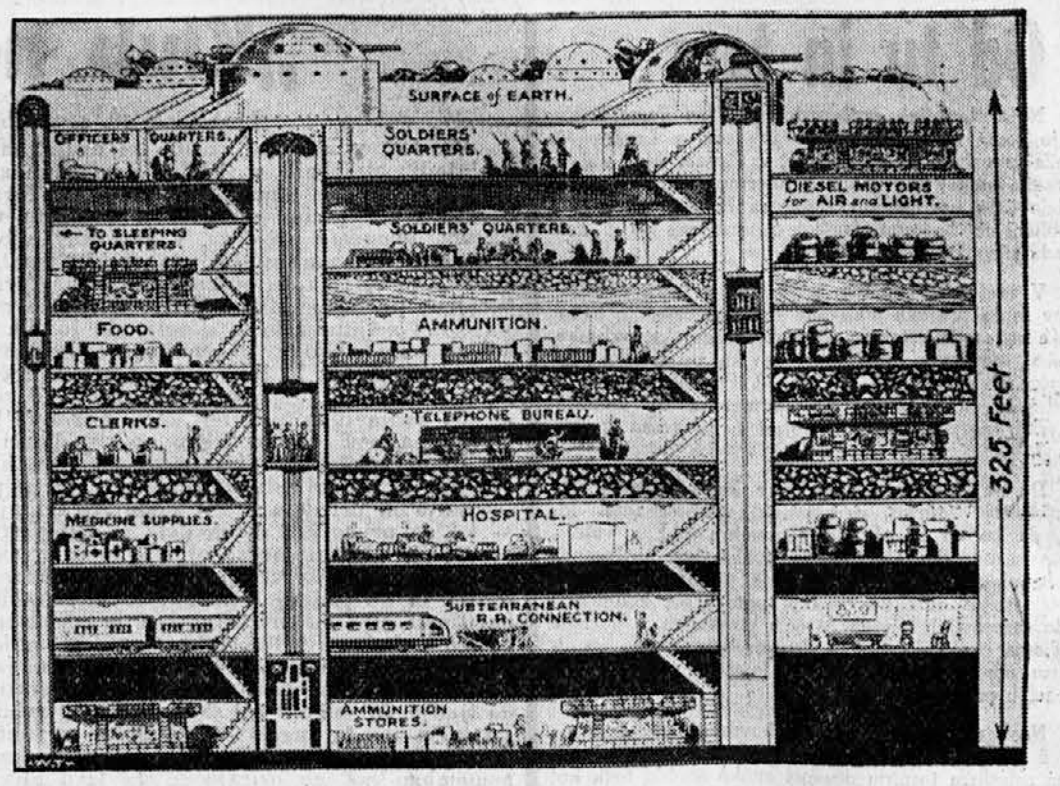

Takoimenovana Maginotova črta je zadnje čase postala spet predmet velikega zanimanja. Slika kaže prerez takšne obmejne utrdbe na francosko-nemški meji. Nad zemljo so samo manjše jeklene kopice, gnezda za težke topove. Vse ostalo je mogočna podzemska utrdba, zgrajena v več nadstropij, ki so namenjena za vojaška stanovanja, za municijska skladišča, brzojavne in telefonske urade, za bolnišnice itd. Ves promet med posameznimi nadstropji opravljajo dvigala, v vodoravni smeri pa podzemske železnice. Preskrbljeno je v teh podzemskih prostorih tudi za razsvetljavo in zračenje. Takšne utrdbe so globoke tudi do 100 m.

Ali je sovjetska vojska sposobna za napad

Pred nekaj dnevi je v pariškem dnevniku »Le Temps« izšel članek izpod peresa znanega francoskega vojaškega strokovnjaka generala Baratiera, v katerem razpravlja o današnjem stanju sovjetske armade in o vprašanju, ali je ta armada sposobna za pohod izven meja Sovjetske Rusije. Razmišljanje tega vojaškega strokovnjaka vodi do zaključka, da bi se Sovjeti danes niti sami ne upali začeti napad izven meja Rusije. V kratkem prinašamo izjavo tega francoskega generala.

Zadostuje nam pogledati zemljepisno karto vzhodne Evrope, in že na prvi pogled lahko ugotovimo, da sovjetska armada ni sposobna za velike ofenzive. Armada bi morala prevaliti pot osem sto kilometrov, bodisi preko Poljske, bodisi preko Romunije, da bi mogla priti do nemških meja, oziroma v Čekoslovaško. Nastaja pa tudi vprašanje, ali so sovjetske čete sploh sposobne boriti se izven svojih meja. »Po mojem mnenju«, pravi general Baratier, »je sovjetska armada sposobnejša za obrambo, kot za napad.«

Sestav sovjetske vojske

Sovjetska armada je po številu velika, toda sestavljena je po različnih sistemih, in sicer iz stalne armade in iz različnih milic, zato ji manjka potrebna enotnost. Tudi glede častnikov je težko kaj reči. V času, ko je bil maršal Tuhačevski v Franciji, smo vedeli, da mladi sovjetski častniki nimajo dovolj strokovne izobrazbe, toda tedaj smo verjeli, da bodo to pomanjkanje nadoknadili s svojo ljubeznijo do poklica in z željo, da se čimbolj izpopolnijo. Od tedaj pa je bilo v vrstah sovjetskih častnikov mnogo strahovitih čiščenj: dve tretjini generalov in polovica ostalih častnikov, vseh skupaj okoli trideset tisoč je bilo odstranjenih iz sovjetske armade. Radi tega so mnogi stotniki takoj napredovali za polkovnike ali pa celo za poveljnike celih divizij. Take spremembe prav gotovo niso koristile armadi. Sovjetska armada šteje v mirnem času nekaj sto aktivnih divizij, trideset konjeniških divizij, pet motoriziranih korpusov, vsak z dvema brigadama tankov in eno brigado motorizirane pehote. To število so hoteli povečati še z osemdeset divizijami milice, toda kdo bo poveljeval tem četam? Še večji pa je problem, kdo bo poveljeval v slučaju mobilizacije še večjemu številu čet?

Se druge okolnosti

Sovjetska armada v resnici razpolaga z velikim tehničnim materialom, toda pri tem ne smemo pozabljati, da Rusija nima dovolj inženirjev specialistov in, da je sovjetska industrija slabo organizirana za proizvajanje originalnih tipov orožja. V Rusiji proizvajajo v glavnem tuje tipe orožja.

Nastaja pa tudi vprašanje, kako bo mogoče ta material uporabiti v zemlji, ki je zelo siromašna glede cest. Ta nedostatek prometnih žil izključuje uporabo velike armade in hitrega manevriranja. To pomanjkanje potov prav gotovo Rusiji ne bo dalo pobude za napadalno vojno s sosedi, ki imajo na svojem ozemlju boljše prometne zveze. Sovjetska armada je danes vkljub dejstvu, da grade nove poti, manj sposobna za napad, kot je bila pred štirimi leti. In to ne samo radi pomanjkanja enotnosti, ampak ravno radi velikega materiala, ki ga ima na razpolago. Čimbolj je armada mehanizirana, tem težje je poveljevanje; taka armada zahteva izredno sposobnih častnikov. Brez dvoma pa je, da mehanizacija ruske armade ni v istem razmerju z napredkom ruskih častnikov.

Važno pa je tudi, da vlada, ki vodi vojno na tujem ozemlju, zaupa ne samo svojim četam, ampak tudi vsemu prebivalstvu, ki je ostalo doma. Že leta 1934 smo se izpraševali, ali bi ostali ruski kmetje mirni. Po dogodkih po letu 1934 pa sklepam, da se je nezadovoljstvo povečalo povsod. »Prepričan sem,« pravi general Baratier, »da si je sovjetska vlada pooolnoma na jasnem, kakšno nevarnost bi pomenila vojna za državo in, da se bo na vsak način izognila vsakemu konfliktu z Japonsko.«

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 10. sept.: 12 Plošča za ploščo se v venček poveže, z njim pa veselim ljudem se ustreže — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Plošča za ploščo se v venček poveže, z njim pa veselim ljudem se ustreže — 14 Napovedi — 18 Za delopust, igra Rad. orkester — 18.40 Pogovor z urednikom revije «Literatura Mondo« g. V. Blajerjem — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Proboj solunske fronte pred 20 leti (D. Kalafatović, general v p.) — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Velesejemski pisan večer. Besedilo napisal Ivan Rob. Izvajajo člani rad. igr. druž.) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna, igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 10. septembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 21 Koncert velikega radij. orkestra — *Zagreb:* 20 Zvočna igra, 20.30 Violinski koncert, 21.30 Lahka glasba, 22.20 Za ples — *Varšava:* 20 Za poljske izseljence, 21.10 Petje in ples — *Sofija:* 19.20 Pevski koncert, 20 Klavirski koncert — *Praga:* 21.10 Bratislava: Simfonični koncert, 22.30 Lucern: Plesna glasba — *Budimpešta:* 20.15 Vesel večer glasbe in petja.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

72

»Gospodje! Bonaparte bo v nekaj urah dospel sem. Med Anglijo in Francijo sicer ne vlada vojno stanje, vendar pa bodo angleško lastnino, kakor vse kaže, zaplenili. S trgovino je konec in vrata našega podjetja se ne bodo več odprla, dokler jaz živim. Casa Bonnyfeather je nehala živeti. S tem se umikam iz poslovnega življenja.«

Obmolknil je, oči ljudi tam doli pa so vse počivale na njem.

»Nisem pozabil nikogar od vas. Gospod MacNab vam bo potem takoj izročil vso plačo, razen tega pa še posebno nagrado za četrt leta, prav tako tudi priporočilnice za druga trgovska podjetja in potne liste. Angleški podložniki med vami store pač najbolje, če se še nocoj vkrcajo na brodovje. Do tega nenadnega sklepa me je prisilil nasilnik, ki se bliža med razglasi o svobodi. Storil sem za vas, ki ste mi zvesto služili, vse, kar je bilo v mojih močeh. Sprejmite mojo zahvalo, in Bog z vami!«

Za trenutek je vladal molk. Potem so Angleži vzkliknili ravnatelju »živel«, in začelo se je splošno dirjanje ter pripravljanje.

V nekaj urah je bilo na dvorišču tako tiho, kakor v grajskih razvalinah. Tišino na docela zapuščenem nabrežju je zdaj trgalo samo pleskanje čopiča, s katerim je mornar prekrival na čelu posiopja napis »Casa Bonnyfeather«.

Mister Bonnyfeather je pomigal Antoniu, naj pride k njemu. Šla sta na streho in skupno snela obe zastavi.

Ko sta ju zapirala v omaro, je stari dejal ganjeno:

»Sin moj, če jih bo kdo spet razobesil, boš to ti.«

Antonio je še za trenutek ostal sam gori. Zdelo se je, da je v omari zaprta vsa preteklost...

Potem se je domislil stvari iz sedanjosti in stekel do Udneyevih. Spodaj na konzulatu je šlo vse križem, v prvem nadstropju pa so sedeli miss Udneyeva, Florence in Parish.

Florence je vzkliknila:

»Oh, hvala Bogu, da ste prišli. Mi odpotujemo jutri z brodovjem.«

Seveda bodo odpotovali, seveda! Vedel je to in vendar je do zadnjega trenutka upal, da se ne bo zgodilo. Kako močno je bilo to njegovo upanje, je doumel šele sedaj, ko je videl Florenco, kako stoji tako tik poleg njega.

Torej bo tudi Florence šla, tudi Florence...

»Vsi gredo!« je udarilo iz njega. Bil je videti nesrečen, potrt — ni se pravi čas zbral. »Želel bi, da bi ostali tu. Pojdete v Anglijo?«

Njene oči so se napolnile s solzami, ko je rekla:

»Ne, v Rotterdam.«

»V Rotterdam?« je ponovil nalahno.

Miss Udney je dejala:

»Ali se ne vede kakor majhna neumna goska, David? Florence bi vam rada povedala, Antonio, da se je zaročila z mistrom Parishom. Razglasili bomo to v kratkem.«

Pogledala ga je ostro, toda Antoniev izraz se ni spremenil. Dejal je s precej težave:

»Najbrž vam Rotterdam ugaja prav tako kakor Anglija, miss Florence.«

»Seveda, seveda,« je pripomnil Parish in se z izrazom posestnika vsedel poleg Florence. »To je lepo mesto, angleški in škotski trgovski krogi so tam zelo številni.«

Antonio je pokimal. V srcu ga je stiskala neznosna žalost. Parish je še naprej samozavestno govoričil. Antonio se je poslovil, brž ko se je mogel.

Na stopnicah je srečal mistra Udneya. Bil je presenečen, kako prisrčno se je konzul poslovil od njega:

»Veliko sreče fant moj. In pišite nam. Rad bi kaj slišal o vas.«

»Hvala mister Uney, saj sem vam dolžan toliko hvale.« Vi — vi mi boste strašno manjkali. Zelo samotno bo, če bodo vsi Angleži odšli, zelo samotno...«

»Nič skrbi, moj ljubi. Mi Angleži se nekega dne vedno spet vrnemo. Vi boste torej ostali tu pri varuhu?«

»Ne, jaz tudi pojdem,« je dejal Antonio in pokazal pri tem čisto prepadel obraz. Bilo je, kakor da bi se bil kdo drugi odločil namesto njega.

Konzul je začel:

»Raje si še premislite...«

»Ne, mister Udney, zapustil bom Livorno!«

Pri teh besedah je oddrvel skozi vrata. Pregibal je ramena kakor da bi bil vrgel s sebe breme in drvel k Ottonu Franku.

Tam so imeli zelo zabavno večerjo. Ves večer so lahko opazovali poštne vozove in kočije, ki so drveli proti jugu. Prav vse je bežalo.

Ob enih je pri Pizanskih vratih zadonel prediren klic roga. Nekaj minut nato se je visoki rezki klic trobente ponovil na koncu dolge ceste. Po Stradi Ferdinandi je dirjal odred francoske konjenice. Sablje so zvenčale, iskre so pršele izpod konjskih kopit in praporčki jezdecev so v vetru silno plapolali.

Stari čas je minil. Samo Angleži so v varstvu ladijskih topov še nakladali blago.

Na morju ni bilo mogoče s konjenico ničesar začeti. Francoski major ni imel nobenega sredstva, da bi Angleže zadržal. Zato je začel na levo in na desno zapirati ljudi, da bi ohladil svojo jezo in dokazal vnemo.

Stric Otto je moral pustiti, da so ga odpeljali v njegovi uniformi. Nič mu ni pomagalo, da sta zdaj bili na njo prišiti celo dve naramnici. Z drugimi veljavnimi livornijskimi trgovci je stric Otto prebil žalostno noč, zaprt v stari jedilnici na magistratu.

Na seznamu trgovcev, ki so morali dajati davek, katerega je francoski častnik zdaj uporabljal za aretacije, pa ime Johna Bonnyfeathera ni bilo več zapisano. Umaknil se je bil iz trgovskega življenja in je bil zdaj zapisan kot »vdovec in najemnik pri markizu de Vincitat, šestinsedemdeset let star, z gospodinjo in štirimi služabniki«.

Ker Francozi niso zapirali vdovcev in najemnikov, je lahko mister Bonnyfeather spal doma

Drugo jutro sta on in Antonio dolgo sedela pri zajtrku. Stari je dejal:

»Videti je, kakor da imaš skrbi.«

Antonio je odvrnil odkrito in zaupno, kakor je že dolgo vedno govoril s starim, če sta bila sama:

»Da, imam velike skrbi. Nikjer ne najdem tolažbe...«

Stari mož je naglo potegnil nazaj roko, ki jo je podal fantu. Antonio je nadaljeval:

»Ne. Ne smete misliti, da sem nehvaležen — prosim vas, tega ne mislite. Vem, bil sem samo nebogljen majhen najdenček — in vi ste mi bili oče. Bral sem poročilo iz samostana, tedaj ko sem dobil priimek. Saj se še spominjate? Toda ali je to vse? Ali morda ne veste — morda ne veste še česa?«

Zdelo se je, da mu bo glas odpovedal. Mister Bonnyfeather je strmel predse, nazadnje je začel govoriti:

»Pokazal ti bom nekaj.«

Prišel je dolg premor.

»... toda moraš mi pri časti in Zveličarju nekaj obljubiti. Kot gentleman — zdaj veš, kaj razumem pod tem — mi moraš obljubiti, da me ne boš spraševal naprej in da tudi drugje ne boš poizvedoval o tej stvari. Poslušaj, zaradi tebe moram celo zahtevati od tebe še več: če si mi hvaležen in če ti je kaj do moje časti, potem nikar ne povej nikomur nič, tudi če bi morda po naključju zvedel kaj več, kakor pa ti morem povedati jaz. Obdrži zase. Vzemi s seboj v grob.«

Izraz ognjenega ponosa je oživil mistra Bonnyfeathera in mu za nekaj trenutkov dal videz, da je za nekaj let mlajši.

Antonio je dejal:

»Obljubljam.«

»Pridi,« je dejal stari.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din. za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček